

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

Дар бораи таъмини нафақаи шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон

Қонуни мазкур мутобиқи Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ба тамоми шахрвандоне, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд, ҳуқуқи таъминоти моддиро тавассути додани нафақаҳои меҳнатию иҷтимоии дар ҳамин Қонун пешбинишуда кафолат медиҳад.

Қонун ба он равона шудааст, ки меҳнатро ҳамчун манбаи афзоиши сатҳи некӯаҳволии халқ ва ҳар як шахрванди ҷумҳурӣ ҳарчи пурратар ба назар гирифта, аз муносибати баробарҳақдихӣ дар таъмини нафақа сарфи назар шавад. Ин Қонун ягонагии шарту меъёрҳои таъмини нафақаи коргарон, хизматчиён, аъзоёни колхозҳо ва дигар категорияҳои меҳнаткашонро муқаррар менамояд.

Қонун ҳимояи иҷтимоии нафақаҳӯронро бо роҳи муқаррар намудани нафақаҳо барои кифояти ақали зиндагӣ, инчунин мунтазам дида баромадани андозаҳои онҳоро бинобар каму зиёд шудани андозаи ҳадди ақали бучети истеъмоли ва баланд шудани самаранокии иқтисодиёти ҷумҳурӣ кафолат медиҳад.

ФАСЛИ I. ҚОИДАҲОИ УМУМӢ

Моддаи 1. Ҳуқуқи шахрвандон ба таъмини нафақа

(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

Шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯи синну сол, аз рӯи маъҷубӣ, ба сабаби маҳрум шудан аз саробон ва сабабҳои дигари дар Қонуни мазкур пешбинишуда ба таъмини нафақа ҳуқуқ доранд. Шахрвандони давлатҳои дигар ва шахсони бетабаае, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон истиқомат мекунанд, баробари шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нафақа ҳуқуқ доранд, агар шартҳои дигаре дар қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ нашуда бошад *(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)*.

Моддаи 2. Намудҳои нафақа

Мувофиқи ҳамин Қонун чунин нафақаҳо таъин карда мешаванд:

- а) нафақаҳои меҳнатӣ:
  - аз рӯи синну сол (пиронсолӣ);
  - аз рӯи маъҷубӣ;
  - барои маҳрум шудан аз саробон;
  - барои хизмати дарозмуддат;
- б) нафақаҳои иҷтимоӣ.

Моддаи 3. Шахсоне, ки ба нафақаи меҳнатӣ ҳуқуқ доранд

Шахсони зерине, ки бо меҳнати ғоиданоки ҷамъиятӣ машғуланд, дар сурати риояи шартҳои дигари пешбинишудаи Қонуни мазкур ба нафақаи меҳнатӣ ҳуқуқ доранд:

а) шахсоне, ки дар асоси шартномаи меҳнатӣ (контракт) дар корхонаҳо, ташкилоту муассисаҳо, кооперативҳо, сарфи назар аз шаклҳои моликият ва хоҷагидориашон ё дар асоси узвият дар колхозҳо ва дигар кооперативҳо кор мекунанд, ба шарте ки корхонаю ташкилотҳо ба

мақомоти ваколатдор ҳаққи суғурта диҳанд (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 333*);

б) шахсоне, ки бо фаъолияти меҳнати инфиродӣ, аз ҷумла дар асоси шартҳои иҷоракорӣ инфиродӣ (гурӯҳӣ) ё дар хоҷагии шахсии деҳқонӣ (фермерӣ), инчунин соҳибкорӣ инфиродӣ дар асоси патент ё шаҳодатнома машғул мебошанд, ба шарте ки ба Фонди ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаққи суғурта диҳанд (*Қонуни ҚТ аз 5.10.2009 № 554*);

в) аъзои иттифоқҳои эҷодӣ, инчунин дигар кормандони эҷодие, ки узви иттифоқҳои эҷодӣ намебошанд, ба шарте ки ба Фонди ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳаққи суғурта пардозанд;

г) шахсоне дигаре, ки вочибӣ суғуртаи давлатии иҷтимоӣ мебошанд;

д) кормандони воҳидҳои ҳарбишудае, ки вочибӣ суғуртаи давлатии иҷтимоӣ намебошанд, шахсони сардорикунанда ва қатории ҳадамоти алоқаи махсуси Ҳадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

е) донишҷӯёни мактабҳои олии ва миёнаи махсус, омӯзишгоҳу мактабҳо ва курсҳои омӯзиши кадрҳо, аспиранту ординаторҳои клиникӣ, докторантҳо;

ж) шахсоне, ки ба нисбати иҷрои вазифаҳои давлатию ҷамъиятӣ ё иҷрои вазифаи шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар роҳи наҷот додани ҳаёти инсон, муҳофизати моликияти давлатӣ, ҷамъиятӣ, коллективӣ, моликияти шахрвандон ва тартиботи ҳуқуқӣ маъҷуб гаштаанд;

з) шахсоне, ки маъҷуби гурӯҳи 1 ё қудакӣ маъҷуби то 18-сола, инчунин шахси кӯҳансоли ба синни 80 расидаро нигоҳубин мекунанд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

и) аъзои оилаи шахсони дар ҳамин модда зикршуда ва нафақахӯрон аз ҷумлаи ин шахсон, дар сурати маҳрум шудан аз саробон.

Моддаи 4. Таъмини нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ ва оилаи онҳо

Шарту меъёрҳо ва тартиби таъминоти нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ ва кормандони воҳидҳои ҳарбишудае, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон вочибӣ суғуртаи давлатии иҷтимоӣ намебошанд ва аъзои оилаи онҳо бо Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таъмини нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ" муқаррар карда мешаванд. Инчунин ба онҳо барои гирифтани нафақа бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ҳуқуқ дода мешавад. Дар ҷунин ҳолат пардохти нафақаи мувофиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи таъмини нафақаи хизматчиёни ҳарбӣ" таъиншуда қатъ мегардад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 4 (1). Шахсоне, ки ба нафақаи пеш аз мӯҳлат ҳуқуқ доранд

Ба нафақаи пеш аз мӯҳлат як сол қабл аз расидани синну соли нафақа шахрвандоне ҳуқуқ доранд, ки ба сабабҳои новобаста аз онҳо бекор мондаанд ва ҳаққи гирифтани ёрдампулӣ аз рӯи бекорӣ дар муддати 52 ҳафтаи тақвими доранд: мардҳо - бо собиқаи кори на камтар аз 25 сол ва занон - бо собиқаи на камтар аз 20 сол.

Ба хизматчиёни давлатӣ, ки хангоми барҳам додан, азнавташкилдиҳӣ ва таҷдиди мақоми давлатӣ, ихтисор шудани шумора ё воҳиди кории хизматчиёни давлатӣ, ки аз мансаби давлатӣ озод шудаанд, дар сурати доштани собиқаи умумии меҳнати иборат аз 25 сол барои мардҳо ва 20 сол барои занҳо ва аз ин на кам аз 10 солаш собиқаи хизмати давлатӣ бошад, ҳуқуқ дода мешавад, ки ду сол пеш аз мӯҳлати муқарраркардаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нафақа бароянд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 333*).

Нафақае, ки барои бекорон пеш аз мӯҳлат таъин шудааст, дар сурати ба кор даромадани онҳо пардохта намешавад. Баъди ба синни нафақа расидани чунин шахсон, ки дар ин маврид онҳо дар асосҳои умумӣ ба нафақа ҳуқуқ пайдо мекунанд, ба онҳо тибқи моддаи 20-уми ҳамин Қонун нафақа дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 4 (2). Хориҷ карда шуд
(*Қонуни ҚТ аз 25.07.2005 № 104*)

Моддаи 5. Ҳуқуқи гирифтани нафақаи иҷтимоӣ

Тамоми шахсоне, ки қобилияти меҳнат надоранд, сарфи назар аз мансубияти иҷтимоияшон бо шартҳои муайянкардаи ҳамин Қонун ба гирифтани нафақаи иҷтимоӣ ҳуқуқ доранд.

Моддаи 6. Ҳуқуқи интихоби нафақа

Ба шахсоне, ки дар як вақт ҳуқуқи гирифтани нафақаҳои гуногунро доранд, мувофиқи интихобашон як нафақа таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 7. Мурочиат барои таъини нафақа

Баъд аз ҳуқуқ пайдо кардан ба нафақа бидуни маҳдудияти мӯҳлат барои таъини нафақа мурочиат намудан мумкин аст.

Дар айни замон нафақа аз рӯи синну сол ва маъюбӣ, сарфи назар аз он, ки фаъолият пеш аз лаҳзаи мурочиат барои нафақа қатъ гардидааст ё давом дорад, таъин карда мешавад. Нафақа барои хизмати дарозмуддат дар сурати тарк намудани коре, ки ба чунин нафақа ҳуқуқ медиҳад, таъин карда мешавад.

Моддаи 8. Маблағҳои пардохти нафақа. Аз андоз озод намудани нафақаҳо

Нафақа аз мақомоти ваколатдор пардохта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 333*).

Аз нафақа андоз ситонида намешавад.

Маблағҳои мақомоти ваколатдор ба даромад ва хароҷоти бучети давлатӣ дар фасли алоҳидаи таснифоти бучетӣ дохил карда мешаванд ва хислати истифодаи мақсаднок дошта, ба мақсадҳои дигар истифода намешаванд (*Қонуни ҚТ аз 12.12.1997 № 421, аз 30.07.2007 № 333*).

Моддаи 9. Мақомоте, ки бо нафақа таъмин мекунанд

Таъмини нафақа мувофиқи ҳамин Қонун аз ҷониби мақомоти ваколатдор сурат мегирад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Идоракунии мақомоти ваколатдор ва экспертизаи давлатии шароити меҳнат мутобиқи зарару гарониаш ба тартиби муқарраркардаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегирад. Истифодаи яқсони ҳамин Қонуни Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҚТ аз 12.12.1997 № 421, аз 30.07.2007 № 333*).

Моддаи 10. Масъалаҳое, ки дар ихтиёри Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошанд

Ба ғайр аз масъалаҳои дар Қонуни мазкур пешбинишуда, ҳамчунин масъалаҳои вобаста бо тартиби таъин кардан ва пардохти нафақа, муайян намудани хусусиятҳои ҳисобкунии собиқаи кории категорияҳои алоҳидаи шахрвандон вобаста ба риоя намудани кафолатҳое, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ гардидаанд, дар ихтиёри Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон қарор доранд.

ФАСЛИ II. НАФАҚАҲОИ МЕҲНАТӢ, НАФАҚА АЗ РӢИ СИННУ СОЛ

Моддаи 11. Шартҳои таъин кардани нафақа

Ба нафақа аз рӯи синну сол инҳо ҳуқуқ доранд:

- мардҳо - баъд аз расидан ба 61 солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 25 сол;

- занон - баъд аз расидан ба 56-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол;

аз 1 июли соли 2002:

- мардҳо - баъд аз расидан ба 62 солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 25 сол;

- занон - баъд аз расидан ба 57-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол;

аз 1 июли соли 2003:

- мардҳо - баъд аз расидан ба 63 солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 25 сол;

- занон - баъд аз расидан ба 58-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 12. Нафақаҳои имтиёзноки вобаста ба шароити махсуси меҳнат

Ба нафақа аз рӯи синну сол бо шартҳои имтиёзнок, сарфи назар аз ҷои кори охиринашон, инҳо ҳуқуқ доранд:

а) кормандоне, ки тамоми рӯзи корӣ дар корҳои зеризаминӣ, дар корҳои шароиташон басо зарарноку вазнин - истехсолот, корҳо, касбу вазифаҳо ва нишондиҳандаҳо мутобиқи Рӯйхати №1-ум, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз рӯи натиҷаҳои аттестатсияи ҷойҳои корӣ тасдиқ карда мешавад, кор мекунанд;

мардҳо - пас аз расидан ба 50-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол, аз он на камтар аз 10-солаш дар корҳои зикршуда;

занон - пас аз расидан ба 45-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 15 сол, аз он на камтар аз 7 солу 6 моҳаш дар корҳои зикршуда.

Ба кормандоне, ки на камтар аз нисфи собиқаи кори дорои шароити басо зараровар ва басо вазнинро доранд, нафақа бо шартҳои имтиёзнок бо кам кардани синну соли дар моддаи 11-уми ҳамии Қонун пешбинишуда таъин карда мешавад, барои ҳар як соли пурраи чунин кори мардҳо ва занон 1 соли синнашон кам карда мешавад;

б) кормандоне, ки рӯзи пурраи корӣ дар дигар корҳои дорои шароити зараровар ва вазнин дар истехсолот, корҳо, касбу мансабҳо ва нишондиҳандаҳо мутобиқи Рӯйхати №2-ум, ки аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон ва аз рӯи натиҷаҳои аттестатсияи ҷойҳои корӣ тасдиқ карда мешавад, машғул мебошанд:

мардҳо - пас аз расидан ба 55-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кори на камтар аз 25 сол, аз онҳо на камтар аз 12 солу 6 моҳаш дар корҳои зикргардида;

занон - пас аз расидан ба 50-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кори на камтар аз 20 сол, аз онҳо на камтар аз 10-солаш дар корҳои зикргардида.

Ба кормандоне, ки на камтар аз нисфи собиқаи кориашон дорои шароити зараровар ва вазнин мебошад, нафақа бо шартҳои имтиёзнок бо кам кардани синну соли дар моддаи 11-уми ҳамин Қонун пешбинишуда таъин карда мешавад, барои ҳар 2 солу 6 моҳи чунин кори мардҳо ва барои ҳар 2 соли чунин кори занон 1 соли синнашон кам карда мешавад;

в) тракторчиён-мошинистҳое, ки бевосита дар колхозу совхозҳо ба истехсоли маҳсулоти кишоварзӣ машғул мебошанд, - мардҳо пас аз расидан ба синни 55-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи умумии кори на камтар аз 25 сол, аз он на камтар аз 20-солаш дар кори мазкур;

г) занҳое, ки ба сифати тракторчиён-мошинистҳо, мошинистҳои мошинҳои бинокорӣ, роҳсозию боркунанда ва борфарорандаи дар асоси тракторҳо ва экскаваторҳо сохташуда кор мекунанд, - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кори на камтар аз 20 сол, аз он на камтар аз 15 солаш дар кори мазкур;

д) заноне, ки ба сифати говчӯшҳо (операторони мошинҳои говчӯшӣ), хукпарварон-операторҳо дар колхозу совхозҳо кор мекунанд - пас аз расидан ба синни 50-солагӣ ва дар сурати доштани собиқаи кори на камтар аз 20 сол дар кори мазкур, бо шarti иҷро кардани нормаҳои муқарраргардидаи хизматрасонӣ.

Меъёри хизматрасонӣ барои ин мақсадҳо бо тартибе, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад, муқаррар карда мешавад;

е) заноне, ки дар давоми мавсими пурра дар парвариши пахтазор ва ҷамъоварии пахта, парвариш, ҷамъоварӣ ва коркарди пас аз ҷамъоварии тамоку машғул мебошанд, - баъд аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи кори на камтар аз 20 сол дар кори мазкур;

мардҳое, ки дар давоми мавсими пурра дар парвариши пахтазор ва ҷамъоварии пахта машғул мебошанд, ба нафақа аз рӯи синну сол пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи кори на камтар аз 25 сол дар кори мазкур ҳуқуқ доранд. Дар айни замон то расидани мардҳо ба

синни нафақа, ки дар моддаи 11-уми ҳамин Қонун пешбинӣ шудааст, нафақа аз ҳисоби маблағи колхозу совхозҳо пардохта шавад;

ж) коргарзанони истехсолоти нассочӣ, ки дар дастгоҳҳою мошинҳо аз рӯи рӯйхати истехсолоту касбҳое, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, кор мекунанд, - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол дар кори мазкур;

з) ронандагони воситаҳои нақлиёти мусофиркашонӣ ва боркашонӣ мувофиқи рӯйхате, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол, аз он 15-солаш бевосита дар кори мазкур;

занон - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории 20 сол, аз он на камтар аз 10-солаш бевосита дар кори мазкур;

и) коргарони бригадаҳои локомотивҳо ва категорияҳои алоҳидаи кормандоне, ки ба ташкили корҳои мусофирбарӣ ва боркашонӣ мустақиман машғул буда, амнияти ҳаракатро дар нақлиёти роҳи оҳан таъмин мекунанд, аз рӯи Номгӯи касбу мансабҳои аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшаванда;

ронандагони автомобилҳои боркаш, ки дар чараёни технологияи шахтаҳо, конҳои маъдан ва конҳои қушода мустақиман ширкат варзида, ангишт, сланетс, маъдан ва сангу маъдан мекашонанд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол, аз он на камтар аз 12 солу 6 моҳаш дар корҳои зикршуда;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол, аз он на камтар аз 10 солаш дар корҳои зикршуда (*Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748*).

То расидани шахсони дар қисми якуми моддаи мазкур пешбинишуда ба синни нафақай дар моддаи 11 Қонуни мазкур муқарраргардида пардохти нафақай онҳо аз ҳисоби маблағҳои ташкилоте, ки дар он корҳои ба нафақай имтиёзнок ҳуқуқдиханда иҷро гардидаанд, амалӣ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Ба кормандони дигари истехсолот, касбу вазифаҳои нафақаҳои пеш аз мӯҳлат вобаста аз шароити меҳнат (вале на пештар аз расиданашон ба синни 55 барои мардҳо ва синни 50 барои занон) метавонанд аз рӯи натиҷаҳои аттестатсияи ҷойҳои корӣ аз ҳисоби маблағи барои пардохти музди меҳнат пешбинишудаи корхонаю ташкилотҳо, ки ба Фонди ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои пардохти нафақаҳо то расидани корманд ба синни нафақай дар моддаи 11-уми ҳамин Қонун пешбинишуда гузаронида мешаванд, муқаррар гарданд (*Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748*).

Тартиби таъмини нафақай шахсоне, ки то ҷорӣ шудани ҳамин Қонун корҳоеро анҷом медоданд, ки шароиташон зиёновару вазнин буда, дар

қонунгузории пештар амалкунанда пешбинӣ гардидаанд, дар моддаи 117-уми Қонуни мазкур муайян карда мешавад.

Назорат ба дурустии истифодаи рӯйхатҳои таъмини нафакаи имтиёзнок (бандҳои "а"; "б" ва "и") ва сифати гузаронидани аттестатсияи ҷойҳои корӣ дар корхонаю ташкилотҳо, таҳияи пешниҳодҳо барои тақмили ин рӯйхатҳо ба зиммаи мақомоти давлатии экспертизаи шароити меҳнат гузошта мешавад. Низомномаи мақомоти давлатии экспертизаи шароити меҳнат ва тартиби гузаронидани аттестатсияи ҷойҳои кориро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад (*Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748*).

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 13. Нафақа барои хизмати дарозмуддат ба кормандоне, ки дар конҳои зеризаминӣ ва қушода кор мекунанд

Кормандоне, ки рӯзи пурраи корӣ бевосита дар конҳои зеризаминӣ ва қушода (аз ҷумла ҳайати шахсии гурӯҳҳои наҷотдиҳӣ аз фалокатҳои кон), оиди истихроҷи ангишт, сланетс, маъдан ва маъданҳои дигар, дар сохтмони шахтаю конҳо машғули кор мебошанд - аз рӯи феҳристи қору касбҳои аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқшуда, сарфи назар аз синну солашон, ба нафақа ҳуқуқ доранд, агар онҳо дар ин корҳо на камтар аз 25 сол кор карда бошанд ва кормандони касбҳои пешбари ин корҳо: коргарони конҳо, коргоҳи истихроҷи маъдан, нақбканҳо, маъданканҳо бо метини маъданкани, мошинистҳои мошинҳои маъданбарорӣ дар сурате, ки дар ин корҳо на камтар аз 20 сол кор карда бошанд.

Дар сурати мавҷудияти собиқаи кории корҳои зеризаминӣ камтар аз 10 сол барои мардҳо ва 7 солу 6 моҳ барои занон барои ҳар як соли пурраи ин корҳо синни нафақавии дар моддаи 11-уми ҳамин Қонун пешбинишуда 1 сол кам карда мешавад.

Моддаи 14. Баҳисобгирии мутақобилаи корҳои дорои шароити гуногуни махсуси меҳнат

Фаъолияти меҳнатии дорои шароити махсуси меҳнат бо тартиби зерин ҷамъбаст мешавад:

ба кори дорои шароити вазнини меҳнат (банди "б"-и моддаи 12-уми Қонуни мазкур) кори зеризаминӣ, кори дорои шароити зараровар ва кор дар коргоҳҳои (сеҳҳои) гарм (банди "а"-и моддаи 12-уми ҳамин Қонун) ва давраи корие, ки ҳуқуқи нафақаи хизмати дарозмуддатро медиҳад (моддаи 57-уми Қонуни мазкур), илова карда мешаванд;

ба кор дар вазифаи тракторчиён-мошинистҳо дар соҳаи кишоварзӣ, инчунин мошинистҳои мошинҳои сохтмонӣ, роҳсозӣ, боркунанда ва борфароранда (бандҳои "в" ва "г"-и моддаи 12-уми Қонуни мазкур), кори зеризаминӣ, кори дорои шароити басо зараровар ва кор дар коргоҳҳои гарм (банди "а"-и моддаи 12-уми ҳамин Қонун), кор дар шароити вазнин (банди "б"-и моддаи 12-уми Қонуни мазкур), инчунин давраи корие, ки

ҳуқуқи нафақаи хизмати дарозмуддатро медиҳад (моддаи 57-уми ҳамин Қонун) илова карда мешавад;

ба қор дар саноати бофандагӣ (банди "ж"-и моддаи 12-уми ҳамин Қонун) тамоми дигар қорҳои ғавқуззикр илова карда мешаванд.

Моддаи 15. Дигар намудҳои нафақаҳои имтиёзнок

Инҳо ба нафақаҳои имтиёзнок ҳуқуқ доранд:

а) шахсоне, ки дар ноҳияи Мурғоби ВМКБ қор қардаанд ва доимӣ дар он ҷо истиқомат мекунанд, дар мавридҳои зайл ба нафақа ҳуқуқ доранд;

мардҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 25 сол;

занҳо - пас аз расидан ба синни 45 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 20 сол;

б) шахсоне, ки дар ноҳияи Мурғоби ВМКБ қор қардаанд, дар мавридҳои зайл ба нафақа ҳуқуқ доранд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 25 сол;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 20 сол;

в) заноне, ки панҷ ва беш аз ин қӯдак зоида, онҳоро то синни ҳаштсолагӣ тарбия қардаанд ва модарони ашхоси аз қӯдакӣ маъюб, ки онҳоро то ин синну сол тарбия қардаанд, пас аз расидан ба синни 50 ва дар мавриди доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 20 сол, бо назардошти мӯҳлати нигоҳубини қӯдакон (бандҳои "ж" ва "з"-и моддаи 63-юми Қонуни мазкур) ё дар мавриди доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 15 сол, бе назардошти мӯҳлати зикргардидаи нигоҳубини қӯдакон ба нафақа ҳуқуқ доранд. Дар айни замон қӯдакони маъюби то синни 18-сола, ки ҳуқуқи гирифтани нафақаи иҷтимоӣ доранд (моддаи 109-уми Қонуни мазкур), ҳамчунин ба қумлаи шахсони аз қӯдаки маъюб мансуб мебошанд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

г) шахсони гирифтори қасалиҳои нанизми гипофизари (лилипутҳо) ва пақанаҳои номутаносиб ба нафақа аз рӯи синну сол дар мавридҳои зайл ҳақ доранд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 45 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 20 сол;

занҳо - пас аз расидан ба синни 40 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 15 сол;

д) маъюбони гурӯҳи 1 аз қиҳати биной:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 15 сол;

занҳо - пас аз расидан ба синни 40 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 10 сол;

е) иштирокдорони рағъи оқибатҳои фалокати қорҳои зарравии барқии Чернобил дар синну соли зайл ба нафақа ҳақ доранд;

Мардҳо - баъд аз расидани ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи қорӣ на қамтар аз 25 сол;

зانون - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 20 сол.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад.

Моддаи 16. Андозаҳои нафақа

Нафақаи синну сол ба андозаи 55 фоизи маош аммо ба шахсоне, ки дар корхона, муассиса, ташкилот ё дар як соҳа собиқаи корӣ доранд (мардҳо - 25 сол ва занҳо - 20 сол), ба андозаи 60 фоиз маош (моддаҳои 70-86 Қонуни мазкур) таъин карда мешавад. Барои ҳар як соли пурраи корӣ зиёда аз 25-солаи мардҳо ва зиёда аз 20-солаи занон нафақа ба андозаи 1 фоизи маош меафзояд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*).

Нафақаи кормандоне, ки бо корҳои дар банди "а"-и моддаи 12 ва моддаи 13-уми Қонуни мазкур пешбинишуда машғул мебошанд, барои ҳар як соли корӣ зиёда аз 10-солаи мардҳо ва 7 солу 6 моҳи занон, ки барои нафақа бо шартҳои имтиёзнок ҳуқуқ медиҳад, ба андозаи 1 фоизи маош зиёд мешавад.

Андозаи нафақаи шахсоне, ки собиқаи кории зарурӣ (мардҳо 25 сол ва занҳо 20 сол) доранд, наметавонад аз андозаи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол кам бошад. Нафақаҳо аз рӯи синну сол, ки ба андозаи ҳадди ақал таъин гардидаанд, барои ҳар як соли пурраи тамоми собиқаи кории зиёда аз 25-солаи мардҳо ва зиёда аз 20-солаи занон ба андозаи 1 фоизи нафақаи ҳадди ақал зиёд мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823, аз 03.07.2012 № 853*).

Андозаи нафақа аз рӯи синну сол, ки мутобиқи қисмҳои якум, дуюм, сеюм, чорум ва панҷуми моддаи мазкур ҳисоб карда шудааст, наметавонад аз 75 фоизи маош аммо ба онҳое, ки дар як корхона, муассиса, ташкилот ё дар як соҳа собиқаи корӣ доранд, - мардҳо - 25 сол ва занон - 20 сол, наметавонад аз 80 фоизи маош зиёд бошад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 25.07.2005 № 104, аз 16.04.2012 № 823*).

Андозаи нафақаи ҳадди ақал аз рӯи синну сол ба иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ ва шахсони ба онҳо баробар дар ҳаҷми 2,5 баробари ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Қисми шашум хориҷ карда шуд (*Қонун аз 12.12.97с. № 421*).

Ба узви Маҷлиси милли ва вакили Маҷлиси намояндагони Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол барои мардҳо ва барои занҳо дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол ҳангоми пайдо кардани ҳуқуқ ба нафақа тибқи Қонуни мазкур ба андозаи 80 фоизи музди меҳнаташон (моддаҳои 70-86 Қонуни мазкур) нафақа таъин карда мешавад. Нафақа барои ҳар як соли узви Маҷлиси милли ва вакили Маҷлиси намояндагон будан ба андозаи ду фоизи музди меҳнаташон зиёд карда мешавад, вале он аз 90 фоизи музди меҳнати онҳо зиёд буда наметавонад (*Қонуни ҚТ аз 25.07.2005 № 104, аз 16.04.2012 № 823*)

Ҳадди ақал ва ҳадди ниҳоии нафақа аз рӯи синну сол аз ҷониби Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 17. Нафақаҳо дар мавриди собиқаи кории нопурра

Шахсоне, ки барои таъини нафақаи пурра собиқаи кории кофӣ надоранд (моддаи 11-уми Қонуни мазкур), дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 5 сол ба онҳо мутаносиби собиқаи кории мавҷуда (моддаи 77-уми Қонуни мазкур), вале на камтар аз 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол, нафақа аз рӯи синну сол бо собиқаи нопурра таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Ҳангоми таъин кардани нафақа бо собиқаи кории нопурра шартҳои имтиёзноки синну сол ва собиқаи кори барои таъин намудани нафақаҳо, ки Қонуни мазкур муқаррар намудааст, истифода намешаванд.

Ба нафақаҳо аз рӯи синну сол, ки бо собиқаи кории нопурра таъин гардидаанд, иловапулиҳои пешбиниамудай моддаи 18 Қонуни мазкур муқаррар карда намешаванд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 18. Иловапулиҳо ба нафақа

Ба нафақа аз рӯи синну сол, аз ҷумла нафақае, ки ба андозаи ҳадди ақал ҳисоб карда шудааст, иловапулиҳои зерин муқаррар карда мешаванд:

а) ба нафақахӯроне, ки кор намеkunанд ва дар таъминоташон аъзоёни корношоями оила доранд (модаҳои 37, 38, 39, 40-уми Қонуни мазкур), ба ҳар як узви оила, вале на ба беш аз 3 нафар - ба андозаи 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

б) нафақахӯрони яккаю танҳо, ки ба синни 80 расидаанду ба нигоҳубини каси дигар эҳтиёҷ доранд, - барои нигоҳубини онҳо ба андозаи 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол. Дар айни замон далели мансубият ба нафақахӯрони яккаю танҳо, инчунин эҳтиёҷманди нигоҳубини каси дигар аз ҷониби мақомоти ваколатдор муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789, аз 16.04.2012 № 823*).

Иловапулиҳои дар бандҳои "а" ва "б"-и ҳамин модда пешбинишуда метавонанд дар як вақт ҳисоб карда дода шаванд:

в) нафақаи синну соли маъҷубони ҷанги гурӯҳҳои I-II-150 фоиз, барои иштирокчиёни Ҷанги Бузурги Ватанӣ - маъҷубони гурӯҳҳои I-II аз сабаби бемориҳои умумӣ ва маъҷубони ҷанги гурӯҳи III - 100 (фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол, зиёд мегардад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

г) нафақаи синну сол барои дигар иштирокчиёни ҷанг аз ҷумлаи хизматчиёни ҳарбӣ, шахсони ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ, шахсони ҳайати кироя, писархондҳои (тарбиятгирандагон) полкҳо ва юнғаҳо, ки дар ҳайати армияи амалкунанда, дастаҳою қисмҳои партизанӣ хизмат кардаанд, хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои вазифаи интернатсионалӣ дар амалиётҳои ҳарбӣ иштирок кардаанд, ба андозаи 75 фоизи нафақаи камтарини синну сол зиёд карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

д) нафақаи синну сол барои Қаҳрамонони Иттифоқи Советӣ ва шахсоне, ки бо ҳар се дараҷаи нишони Шараф мукофотонида шудаанд - 50

фоиз, Қахрамонони Меҳнати Сотсиалистӣ 20 фоиз ва шахсоне, ки бо ҳар се дараҷаи Нишони Шарафи меҳнат мукофотонида шудаанд, шахсони дар давраи аз 22 май соли 1941 то 3 сентябри соли 1945 на камтар аз 6 моҳ дар хизмати ҳарбӣ буда (ғайр аз шахсоне, ки дар давраи Ҷанги Бузурги Ватанӣ (аз 22 июни соли 1941 то 9 май соли 1945) на камтар аз 6 моҳ кор кардаанд, ба истиснои замони кор дар ҷойҳои муваққатан ишғолкардаи душман, инчунин ба шахсоне, ки барои меҳнати шуҷоатнок ва барои хизмати шоёни ҳарбӣ дар ақибгоҳ дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ (аз

22.06.1941 то 3.09 с.1945) бо ордену медалҳо мукофотонида шудаанд 15 фоизи нафақаи камтарини синну сол меафзояд (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223 аз 22.05.1998 № 622, аз 2.12.2002 № 76*).

е) нафақа аз рӯи синну сол барои маъҷубони гурӯҳҳои 1 ва 2 вобаста ба рафъи садамаи Стансияи Барқи атомии Чернобил ва дигар минтақаҳои олудагии радиоактивӣ 150 фоиз зиёд мешавад;

нафақаи иштирокчиёни рафъи оқибати садамаи Стансияи Барқи атомии Чернобил ва дигар минтақаҳои олудагии радиоактиви маъҷубони гуруҳҳои I ва II беморихои умумӣ ва маъҷубони гуруҳи III, ки дар натиҷаи осори офатҳои экологии маъҷуб гардидаанд, ба андозаи 100 фоизи ҳадди акали нафақа аз руи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*).

Нафақа аз руи синну сол ба иштирокчиёни минтақаҳои офатҳои экологии ба андозаи 75 фоизи ҳадди акали нафақа аз руи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*);

ж) нафақа аз руи синну сол ба сокинони Ленингради мусодирашуда дар давраи аз 8 сентябри соли 1941 то 27 январи соли 1945: зиндониёни ноболиги конслагерҳои фашисти, ҷойҳои ақаллиятнишин ва ниғадорӣи маҷбури, ки аз ҷониби фашистони олмони ва иттифокчиёни онҳо дар давраи ҷанги дуҷуми ҷаҳон сохта шуда буданд, ба андозаи 100 фоизи ҳадди акали нафақа аз руи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*).

з) нафақа аз руи синну сол ба онҳое, ки беасос аз руи ақидаҳои сиёсиашон ҳабс шуда, баъдан сафед карда шудаанд, ба андозаи 50 фоизи ҳадди акали нафақа аз руи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*).

и) нафақа аз руи синну сол ба шахсони гирифтори вирусҳои иммунодефицитӣ одам (ВИЧ) ё СПИД ба андозаи 25 фоизи ҳадди акали нафақа аз руи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*).

к) нафақа аз руи синну сол ба шахсоне, ки унвони "Донори фахрии СССР" доранд, ба андозаи 10 фоизи нафақаи муқарраршуда зиёд мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*);

л) нафақа аз руи синну сол ба шахсоне, ки дар ноҳияи Мурғоби Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон истиқомати доими мекунанд, ба андозаи ду нафақаи ҳадди акали синну сол зёд карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 13.11.1998 № 696*);

м) иловапулиҳо ба нафақаи аз рӯи синну сол таъиншудаи шахсони бо мукофотҳои давлатӣ сарфарозгардида мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мукофотҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" муқаррар карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Дар сурати бо ду ва бештар мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардидани шаҳрванд, ки онҳо иловапулиҳоро ба нафақа пешбинӣ мекунанд, ба ӯ иловапулии миқдораш зиёдтар дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Шахсоне, ки бо мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардидаанд ва ҳуқуқи гирифтани нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иловапулиҳо ба нафақаи барояшон таъингардидадоранд, метавонанд бо хоҳиши худ яке аз онҳоро интихоб кунанд (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Иловапулиеро, ки дар бандҳои "в", "г" ва "д", "е", "ж", "з", "и", "к", "л" ва "м"-и ҳамин модда пешбинӣ гардидааст, дар як вақт ҳисоб карда додан мумкин аст (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 19. Даврае, ки барои он нафақа таъин мегардад

Нафақаи синну сол, сарфи назар аз ҳолати қобилияти корӣ, умрбод таъин карда мешавад.

Моддаи 20. Андоза ва тартиби пардохти нафақа ба нафақахӯроне, ки кор мекунанд

Андоза ва тартиби пардохти нафақаро ба нафақахӯроне, ки кор мекунанд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

ФАСЛИ Ш. НАФАҚА АЗ РҶИ МАЪЮБӢ

Моддаи 21. Шартҳо ва давраи таъини нафақаи маъюбӣ

(*Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199*)

Нафақаи маъюбӣ дар сурати фаро расидани маъюбие, ки боиси пурра ё қисман аз даст додани қобилияти корӣ гардидааст, ба сабабҳои зайл таъин мегардад:

а) маъюб шудан дар кор ё бемории касбӣ;

б) бемории умумӣ (аз ҷумла маъюбии новобаста ба кор, маъюбӣ аз кӯдакӣ);

в) осеби ҳарбӣ (моддаи 24.1) *Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*);

г) беморие, ки дар давраи адои хизмати ҳарбӣ ба он гирифтдор шудаанд (моддаи 24.2).

Нафақаҳое, ки дар асоси бандҳои "а" ва "б" таъин шудаанд, новобаста аз он, ки маъюбӣ кадом вақт рӯй додаст - дар давраи кор, то оғози кор (таҳсил) ё баъди анҷоми он муқаррар карда мешаванд. Нафақаҳое, ки дар асоси бандҳои "в" ва "г" таъин шудаанд, дар он сурат муқаррар карда мешаванд, ки маъюбият дар давраи хизмати ҳарбӣ ё на дертар аз се моҳи баъди ҷавобшавӣ аз хизмати ҳарбӣ ё худ баъдтар аз ин мӯҳлат, вале дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ё бемориҳои давраи хизмати ҳарбӣ рӯй дода бошад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Нафақаи маъюбӣ барои тамоми давраи маъюбӣ, ки аз ҷониби Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимоӣ муқаррар гардидааст, таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199*).

Моддаи 22. Гурӯҳҳои маъюбӣ

Маъюбон вобаста аз дараҷаи гум кардани қобилияти кор ба се гурӯҳ тақсим мешаванд.

Тартиби муайян намудани дараҷаи корношоямии маъюбон, муқаррар намудани гурӯҳҳои маъюбӣ, сабаб, давра ва мӯҳлати маъюбии шаҳрвандонро Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимоӣ муқаррар менамояд. Низомномаи Хадамоти давлатии мазкур аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199*).

Низомномаи ин комиссияҳоро, ки онҳо дар асоси он амал мекунанд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд.

Моддаи 23. Собикаи корие, ки барои нафақагирӣ ҳуқуқ

Нафақаи маъюбӣ дар асари маиб шудан дар кор ё бемории касбӣ (моддаи 24-уми Қонуни мазкур), сарфи назар аз собикаи корӣ, таъин карда мешавад.

Нафақаи маъюбӣ ба сабаби бемории умумӣ дар сурати то вақти фаро расидани маъюбӣ мавҷуд будани собикаи кории зерин таъин карда мешавад: Собикаи корӣ (бо солҳо)

То расидан ба синни 23 1

аз 23-солагӣ то расидан ба синни 26 2

аз 26-солагӣ то расидан ба синни 31 3

аз 31-солагӣ то расидан ба синни 36 5

аз 36-солагӣ то расидан ба синни 41 7

аз 41-солагӣ то расидан ба синни 46 9

аз 46-солагӣ то расидан ба синни 51 11

аз 51-солагӣ то расидан ба синни 56 13

аз 56-солагӣ то расидан ба синни 61 14

аз 61-солагӣ ва зиёда аз он 15

Агар собикаи кории барои гурӯҳи синну соли дахлдор зарур ба даст оварда шуда бошад ва кор пас аз гузаштан ба гурӯҳи дигари синну сол идома ёфта бошад, шарти собикаи корӣ, сарфи назар аз талаби барои гурӯҳи синну соли дигар муқарраргардида, иҷрошуда ба ҳисоб меравад.

Ба шахсоне, ки дар асари бемории умумӣ дар давраи кор ё пас аз қатъ гардидани он, то расидан ба синни 20 маъюб гаштаанд, нафақа, сарфи назар аз собикаи корӣ, таъин карда мешавад.

Ҳангоми гузаштан аз нафақаи маъюбӣ бар асари маъюб гаштан дар кор ё бемории касбӣ ба нафақаи маъюбӣ бар асари бемории умумӣ собикаи кории зарурӣ аз рӯи синну сол аз замони аввалаи муқаррар намудани маъюбӣ муайян карда мешавад.

Моддаи 24. Маъюбӣ ба сабаби маъюб гаштан дар кор ё бемории касбӣ

Маъюбӣ ба сабаби маиб гаштан дар кор фарорасида доништа мешавад, агар ҳодисаи нохуше, ки боиси маъюбӣ гаштааст, дар мавридҳои

зерин ба амал омада бошад (ба истиснои ҳолатҳои содир намудани кирдори ғайриқонунӣ):

а) ҳангоми иҷрои вазифаҳои корӣ (аз ҷумла ҳангоми сафари хизматӣ), инчунин ҳангоми иҷрои ягон хел амал бар манфиати корхона ё ташкилот, агарчи онҳо бе супориши махсус иҷро шуда бошанд;

б) дар роҳ ҳангоми ба кор рафтани ё аз кор баргаштани;

в) дар ҳудуди корхона, ташкилот ё ҷои дигари кор дар давоми вақти корӣ (аз ҷумла танаффусҳои муқарраргардида), дар давоми вақте, ки пеш аз оғози кор ё пас аз анҷоми он барои ба тартиб даровардани олоғи истеҳсолот, сарулибос ва ғайра зарур мебошад;

г) дар наздикии корхона, ташкилот ё ҷои дигари кор дар давоми вақти корӣ (аз ҷумла танаффусҳои муқарраргардида), агар дар он ҷо будан ба қоидаҳои тартиботи дохилии меҳнатӣ муҳолиф набошад;

д) ҳангоми иҷрои вазифаҳои давлатӣ ё ҷамъиятӣ, инчунин иҷрои супоришҳои ташкилотҳои давлатию ҷамъиятӣ, ки бо тартиби муқарраргардида мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудаанд, ҳарчанд ки ин супоришҳо ба қисми асосӣ вобаста набошад;

е) ҳангоми иҷрои қарзи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бобати наҷот додани ҳаёти инсон, муҳофизати моликияти давлатию коллективӣ, моликияти шаҳрвандон ва тартиботи ҳуқуқӣ.

Рӯйхати бемориҳои касбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

Моддаи 24.1 Маъюбият дар натиҷаи осеби ҳарбӣ

Маъюбияти шаҳрвандоне, ки давраи хизмати ҳарбиро адо кардаанд, вақте натиҷаи осеби ҳарбӣ ҳисоб меёбад, ки он дар асари захм, контузия, маҷрӯҳшавӣ ҳангоми ҳимояи Ватан ё ҳангоми иҷрои дигар ўҳдадорихои (вазифаҳои) хизмати ҳарбӣ ё дар натиҷаи бемории вобаста бо иштирок дар ҷанг ё адои хизмат дар хориҷа дар давлатҳое, ки дар он ҷоҳо амалиёти ҷангӣ бурда мешуд, рӯй дода бошад. Ба ҷумлаи қасоне, ки дар натиҷаи осеби ҳарбӣ маъюб шудаанд, ҳамчунин собиқ хизматчиёни ҳарбие тааллуқдоранд, ки дар асари захмдорӣ, контузия, ҷароҳат ё бемориҳои давраи асирӣ маъюб шудаанд, ба шарте ки асорати онҳо ихтиёри набошад ва хизматчиӣ ҳарбӣ ҳангоми асирӣ ба Ватан хиёнат накарда бошад, ё дар давраи дар артиши амалкунанда ба сифати писархонди (тарбиягирандаи) полкҳо ва юнғаҳо буданаш маъюб шуда бошад *Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 24.2 Маъюбияте, ки қас дар натиҷаи бемориҳои давраи адои хизмати ҳарбӣ (ҷамъомадҳои ҳарбӣ) мубтало шудааст

Маъюбият вақте ба амалномада ҳисоб мешавад, ки агар сабабаш осеби воқеаи нохуш буда, он ба иҷрои ўҳдадорихои хизмати ҳарбӣ (вазифаҳои хизматӣ) алоқаманд нест, ё худ бемориҳое бошанд, ки бо адои хизмат дар хориҷа дар давлатҳое, ки дар он ҷоҳо амалиёти ҷангӣ бурда шудаанд ё бо иштирок дар фронт алоқаманд набошанд *Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 25. Нафақа ба шаҳрвандони муҳочире, ки аз мамлакатҳои дигар омадаанд

Ба шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон - муҳочироне, ки аз мамлакатҳои дигар ворид гашта, дар Ҷумҳурии Тоҷикистон кор накардаанд нафақа дар ҳолатҳои зерин таъин карда мешавад:

а) аз рӯи маъҷубӣ бар асари маъҷуб гаштан дар кор ё бемории касбӣ сарфи назар аз собиқаи корӣ;

б) аз рӯи маъҷубӣ дар асари бемории умумӣ - дар сурати мавҷуд будани собиқаи корие, ки аз рӯи синну сол то рӯзи муқаррар намудани маъҷубӣ зарур мебошад.

Ба шахрвандони кишварҳои аъзои ИДМ, ки ба Ҷумҳурии Тоҷикистон кӯчида омадаанд, нафақа мувофиқи Қонуни мазкур таъин карда мешавад, агар чизи дигаре дар аҳдномаю созишномаҳои байни ин кишварҳо пешбинӣ нашуда бошад.

Моддаи 26. Нафақаи донишҷӯён

Ба донишҷӯёни таълимгоҳҳои олию миёнаи махсус, омӯзишгоҳу мактабҳо ва курси омӯзиши кадрҳо, аспирантҳо ва ординаторҳои клиникӣ, ки пеш аз дохил гаштан ба таълимгоҳ, курс, аспирантура ва ординатураи клиникӣ кор накардаанд, нафақа дар ҳолатҳои зерин таъин карда мешавад:

а) дар мавриди маъҷубӣ ба сабаби маиб гаштан дар кор ё бемории касбӣ, ки бо таълими истехсолӣ, таҷрибаомӯзӣ ё машғулиятҳои амалӣ вобаста мебошанд, сарфи назар аз муддати дар таълимгоҳ, курс, аспирантура ё ординатураи клиникӣ будан. Дар айни замон ба маъҷубӣ бар асари маиб гаштан дар кор, ки бо таълими истехсолӣ, таҷрибаомӯзӣ ё дарсҳои амалӣ вобаста мебошад, маъҷубие баробар карда мешавад, ки бинобар иҷрои вазифаҳои давлатию ҷаъмияти ё супоришҳои маъмурият, мақомоти давлатӣ, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, ки ба тартиби муқарраргардида мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудаанд, ё бинобар иҷрои вазифаи шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бобати начот додани ҳаёти инсон, ҳифзи моликияти давлатию коллективӣ, моликияти шахрвандон ва тартиботи ҳуқуқӣ фаро расидааст;

б) дар мавриди маъҷубӣ ба сабаби бемории умумӣ - агар донишҷӯ, аспирант ё ординатори клиникӣ дар таълимгоҳ, курс, аспирантура ё ординатураи клиникӣ дар давоми мӯҳлати лозимаи дар моддаи 23-юми ҳамин Қонун зикргардида таҳсил карда бошад.

Ба талабагони мактабҳои маълумоти умумӣ нафақа дар мавриди маъҷубӣ ба сабаби маиб гаштан дар кор, ки бо таълими истехсолӣ, таҷрибаомӯзӣ ё дарсҳои амалӣ вобаста мебошад, сарфи назар аз мӯҳлати таҳсил, таъин карда мешавад.

Моддаи 27. Андозаи нафақа

Нафақа дар мавриди маъҷубӣ, ки дар бандҳои "а", "б", "г"-и моддаи 21 дар назар дошта шудаанд ба андозаҳои зерин таъин карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 1.02.1996 № 223*):

ба маъҷубони гурӯҳҳои I ва II - 70 фоиз, ба гурӯҳи III - 50 фоизи музди меҳнат модаҳои 70-86-уми Қонуни мазкур) (*Қонуни ҶТ аз 14.05.1999 № 748, аз 16.04.2012 № 823*).

Агар маъюбони гурӯҳҳои I, II ва III барои таъин кардани нафақа аз рӯи синну сол, аз чумла бо шартҳои имтиёзнок, собиқаи кории зарурӣ дошта бошанд, нафақа аз рӯи маъюбӣ ба андозаи нафақа аз рӯи синну сол, мувофиқи собиқаи кории дахлдор таъин карда мешавад.

Ҳадди ақалли нафақа ба андозаи зерин муқаррар карда мешавад:

барои маъюбони гурӯҳҳои I ва II ба андозаи 100 фоиз, маъюби гурӯҳи III - 50 фоизи нафақаи ҳадди ақалли аз рӯи синну сол.

Ҳадди ниҳоии нафақа аз рӯи маъюбӣ ба андозаи зерин муқаррар карда мешавад:

- ба маъюбони гурӯҳи I-10 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол;

- ба маъюбони гурӯҳи II - 8 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол;

- ба маъюбони гурӯҳи III - 6 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол

(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823).

Дар ҳама ҳолат андозаи ҳадди ниҳоии нафақа аз рӯи маъюбӣ наметавонад аз андозаи ҳадди ниҳоии нафақа аз рӯи синну сол камтар бошад (Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823).

Моддаи 28. Нафақа дар мавриди собиқаи кории нопурра

Ба маъюбони гурӯҳҳои I ва II ба сабаби бемории умумӣ, ки барои таъини нафақаи пурра собиқаи кофии корӣ надоранд (моддаи 23-юми Қонуни мазкур) нафақа аз рӯи маъюбӣ дар сурати нопура будани собиқаи корӣ ба андозае таъин карда мешавад, ки мутаносиби собиқаи кории мавҷуда буда, вале на камтар аз 100 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол ба маъюбони гурӯҳи I, маъюбони гурӯҳҳои I ва II аз кӯдакӣ ва 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол ба маъюбони гурӯҳи II бошад (Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823).

Ба нафақаҳо аз рӯи маъюбӣ бо собиқаи кории нопурра иловапулиҳои пешбиниамудаи моддаи 31 Қонуни мазкур муқаррар карда намешаванд (Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823).

Моддаи 29. Андозаи нафақаи донишчӯён

Ба донишчӯёни таълимгоҳҳои олий ва миёнаи махсус, омӯзишгоҳу мактабҳо ва курсҳои омӯзиши кадрҳо, аспиранту ординаторҳои клиникӣ, ки пеш аз дохил гаштан ба таълимгоҳ, курсҳо, аспирантура ё ординатура кор накардаанд, инчунин ба талабагони мактабҳои таълими умумӣ, ки ба сабаби маибшавӣ дар кор ё бемории касбии вобаста ба омӯзиши истехсолӣ, таҷрибаомӯзӣ ё дарсҳои амалӣ маъюб гаштаанд, нафақа дар мавриди маъюбӣ ба андозаҳои дар моддаи 27-уми Қонуни мазкур муқарраргардида таъин карда мешавад.

Моддаи 30. Андозаи нафақаи шахсоне, ки бар асари иҷрои вазифаи шаҳрвандӣ маъюб гаштаанд

Ба шахсоне, ки бар асари иҷрои вазифаҳои давлатию ҷамъиятӣ ё иҷрои вазифаи шаҳрванди Тоҷикистон дар бобати наҷот додани ҳаёти инсон, ҳифзи моликияти давлатию коллективӣ, моликияти шаҳрвандон ва тартиботи ҳуқуқӣ маъюб гаштаанд (шахсоне, ки дар бандҳои "а", "е" ва "з"-и моддаи 3-юми ҳамин Қонун зикр нагардидаанд) нафақа ба андозаи дар моддаи 27-уми ҳамин Қонун муқарраргардида таъин карда мешавад.

Моддаи 30.1 Нафақаҳои барои хизматчиёни ҳарбӣ пешбинишуда

Дар асосҳои баробар бо хизматчиёни ҳарбӣ, мувофиқи модаҳои 24.1 ва 24.2 нафақа ба инҳо таъин карда мешавад:

ба шахсони ҳайати роҳбарикунанда ва катории мақомоти корҳои дохилӣ. Зимнан дар назар дошта мешавад, ки маъюбии онҳо дар асари захм, контузия ва маҷрӯҳӣ, ки ҳангоми иҷрои ӯҳдадорихои хизматӣ дар мақомоти корҳои дохилӣ ба амал омадааст;

ба шахрвандоне, ки ба сабабҳои осори захм, контузия, маҷрӯҳӣ ё бемориҳои дар давраи хизмат дар баталонҳои қиркунанда, взводҳо ва отрядҳои Ҷимоякунандаи халқ ба амаломада маъюб шудаанд;

ба шахрвандоне, ки барои таълим ва санҷиши омодагии ҳарбӣ даъват шудаанд ва дар натиҷаи захм, контузия ё маҷрӯҳии ҳангоми иҷрои ӯҳдадорихои хизматӣ дар давраи гузаштани ин гуна ҷамъомадҳои ҳарбӣ ба амаломада маъюб шудаанд.

Шахрвандони иштироккунандаи ҷузъу томҳои ҳарбӣ, ки дар натиҷаи осори захм, контузия ё маҷрӯҳӣ дар вақти Ҷимояи сохти конституционии Ҷумҳурии Тоҷикистон маъюб доништа шудаанд ва маъюбии онҳо бо маъюбии дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ба амаломада баробар доништа мешавад, аммо маъюбие, ки дар натиҷаи дигар сабабҳои дар давраи гузаштани хизмат дар мақомоти номбаршуда ҷойдошта ба амал омадааст, бо маъюбии дар натиҷаи бемориҳои дар давраи хизмати ҳарбӣ ба амаломада баробар доништа мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 30.2 Шартҳои, ки ҳуқуқи гирифтани нафақаро барои хизматчиёни ҳарбӣ муайян мекунанд

Нафақа аз рӯи маъюбӣ дар натиҷаи осеби ҳарбӣ (моддаи 24.1), ё дар натиҷаи бемориҳои давраи адои хизмати ҳарбӣ (моддаи 24.2) новобаста аз муддати собиқаи умумии кор, аз он ҷумла хизмати ҳарбӣ (ҷамъомадҳои ҳарбӣ), таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 30.3 Андозаи нафақа аз рӯи маъюбӣ дар натиҷаи осеби ҳарбӣ

Нафақа аз рӯи маъюбӣ дар натиҷаи осеби ҳарбӣ (моддаи 24.1) барои гурӯҳҳои I ва II ба андозаи 85 фоиз ва барои гурӯҳи III 50 фоиз мувофиқи ҳаҷми таъмини пулӣ (музди меҳнат) таъин карда мешавад.

Ҳадди ақали нафақа аз рӯи маъюбӣ дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ба андозаҳои зерин муқаррар карда мешавад:

- ба маъюбони гурӯҳи I -3 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол;
- ба маъюбони гурӯҳи II -2,5 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол;
- ба маъюбони гурӯҳи III -2 ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол

(*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 31. Иловапулӣ ба нафақа

Ба нафақа аз рӯи маъюбӣ, аз ҷумла нафақае, ки ба ҳадди ақал ҳисоб шудааст, иловапулӣҳои зерин муқаррар мегарданд:

а) ба маъюбони гурӯҳҳои I ва II, ки кор намекунанд ва дар таъминоташон аъзои корношоёми оила доранд, ба ҳар кадом узви корношоёми оила, вале на бештар аз 3 нафар нонхӯр (модаҳои 36, 39, 40-

уми Қонуни мазкур) - ба андозаи 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

б) ба маъюбони гурӯҳи I (ғайр аз маъюбони гурӯҳи I аз рӯи нобино), ҳамчунин ба маъюбони яккаву танҳои гурӯҳи II, ки ба ёрии дигарон муҳтоҷанд, барои нигоҳубини онҳо дар 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол; ба маъюбони гурӯҳи I аз рӯи нобиноӣ ва ба маъюбони осеби ҳарбидидаи гурӯҳҳои I ва II, ки ба ёрии дигарон муҳтоҷанд, барои нигоҳубини онҳо дар ҳаҷми ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол. Нафақаи маъюбони осеби ҳарбидидаи гурӯҳи II (моддаи 24.1), ки барои гирифтани дигар намудҳои нафақа ва иловапулӣ барои нигоҳубин ҳуқуқ надоранд, 50 фоиз, барои маъюбони гурӯҳи III дар натиҷаи чунин сабаб ба андозаи 25 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*).

в) нафақаи аз рӯи маъюбӣ барои Қаҳрамонони Иттифоқи Советӣ ва шахсоне, ки бо ҳар се дараҷаи нишони Шараф мукофотонида шудаанд, 25 фоиз, барои Қаҳрамонони Меҳнати Сотсиалистӣ 20 фоиз ва шахсоне, ки бо ҳар се дараҷаи нишони Шарафи Меҳнат, барои шахсони аз 22 июни соли 1941 то 3 сентябри соли 1945 на камтар аз 6 моҳ дар хизмати ҳарбибуда (ғайр аз шахсоне, ки дар ҳаёти артиши амалкунанда буданд), ҳамчунин барои онҳое, ки дар давоми Ҷанги Бузурги Ватанӣ (аз 22 июни соли 1941 то 9 май соли 1945), камтар аз 6 моҳ кор кардаанд, ба истиснои вақти корӣ дар ҷойҳои муваққатан аз тарафи душман ишғолшуда мукофотонида шудаанд, инчунин ба шахсоне, ки барои меҳнати шучоатнок ё барои хизмати шоёни ҳарбӣ дар ақибгоҳ дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ 22 июни соли 1941 то 3 сентябри соли 1945) бо ордену медалҳо мукофотонида шудаанд - 15 фоизи маоши камтарин аз рӯи синну сол меафзояд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*);

г) нафақа аз рӯи маъюбӣ барои гурӯҳҳои I ва II, дар натиҷаи маҷрӯҳшавӣ ё бемории мансуб ба минтақаи офати экологӣ мебошад, 150 фоиз, барои гурӯҳи III - дар натиҷаи чунин сабаб ба андозаи 100 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

д) нафақа аз рӯи маъюбӣ барои шахсони гирифтори вирусӣ иммунодефитсити одам (ВИЧ) ё СПИД ба андозаи 25 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

е) нафақа аз рӯи маъюбӣ ба шахсоне, ки унвони "Донори фаҳрии СССР" доранд, ба андозаи 10 фоизи нафақаи муқарраргардида зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*);

ж) нафақа аз рӯи маъюбӣ ба сокинони Ленингради муҳосирашуда аз давраи 8 сентябри соли 1941 то 27 январи соли 1944 ва асирони нобилиғи конслагерҳои фашистӣ, ҷойҳои ақаллиятнишин ва дигар ҷойҳои ниғаҳдории маҷбурии аз ҷониби фашистони олмонӣ ва иттифокчиёни онҳо дар давраи ҷанги дуҷуми ҷаҳонӣ ташкилшуда ба андозаи 100 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*);

з) нафақа аз рӯи маъюбӣ ба шахсоне, ки беасос аз рӯи ангезаҳои сиёсӣ ҳаёс шуда буданд баъдан онҳо сафед карда шудаанд, ба андозаи 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*);

и) нафақа аз рӯи маъюбӣ ба шахсоне, ки дар ноҳияи Мурғоби Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон истиқомати доимӣ мекунанд, ба андозаи ду нафақаи ҳадди ақали синну сол зиёд карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 13.11.1998 № 696*);

к) иловапулиҳо ба нафақаи аз рӯи маъюбӣ таъиншудаи шахсони бо мукофотҳои давлатӣ сарфарозгардида мутобиқи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи мукофотҳои давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон" муқаррар карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*);

Иловапулиҳои дар бандҳои "а", "б", "в", "г", "д", "е", "ж", "з", "и" в "к"-и ҳамин модда пешбинишуда метавонанд дар як вақт ҳисоб карда дода шаванд (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Дар сурати бо ду ва бештар мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардидани шахрванд, ки онҳо иловапулиҳоро ба нафақа пешбинӣ мекунанд, ба ӯ иловапулии миқдораш зиёдтар дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Шахсоне, ки бо мукофотҳои давлатӣ сарфароз гардидаанд ва ҳуқуқи гирифтани нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон ва иловапулиҳо ба нафақаи барояшон таъингардида доранд, метавонанд бо хоҳиши худ яке аз онҳоро интихоб кунанд (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 76*).

Ба нафақа аз рӯи маъюбии хизматчиёни ҳарбие, ки ҳангоми иҷрои вазифаи интернационалистӣ дар қаламрави дигар давлатҳо дар амалиётҳои ҷангӣ иштирок кардаанд ва иштирокчиёни минтақаҳои офатҳои экологӣ ба андозаи 75 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол иловапулӣ муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 32. хорич карда шуд

(*Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199*)

Моддаи 33. Мӯҳлати пардохти нафақа дар сурати тағйир ёфтани гурӯҳи маъюбӣ ё барқарор гаштани қобилияти корӣ

Дар сурати тағйир ёфтани гурӯҳи маъюбӣ нафақа ба андозаи нав аз рӯи тағйири гурӯҳи маъюбӣ пардохта мешавад.

Дар сурати қобили кор дониستاني маъюбе, ки аз муоинаи такрорӣ гузаштааст, нафақа то охири моҳе, ки дар давоми он маъюб қобили кор дониста шудааст, пардохта мешавад, вале барои давраи на бештар аз он рӯзе, ки маъюбӣ муқаррар гардидааст.

Моддаи 34. Шартҳои аз нав барқарор намудани пардохти нафақа дар сурати пайдоиши фосола дар давраи маъюбӣ

Агар маъюб дар мӯҳлати муқарраргардида барои муоинаи такрорӣ ба комиссияи экпертии тиббӣю меҳнатӣ ҳозир нашуда бошад, пардохти нафақаи ӯ боздошта мешавад ва дар мавриди маъюб дониستاني ӯ аз рӯзи боздошти нафақа, вале барои давраи на бештар аз як моҳ аз нав барқарор карда мешавад.

Дар сурати бо сабаби узрнок дар мӯҳлати муқарраргардида нагузаштан аз муоинаи такрорӣ нафақа бо қарори мақомоти ваколатдор аз рӯзи боздошти пардохт то рӯзи муоинаи такрорӣ, вале барои давраи на бештар аз 3 сол пардохта мешавад, агар Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимоӣ дар ин давра шахсро маъюб донад. Дар айни замон, агар дар натиҷаи муоинаи такрорӣ шахси маъюб ба гурӯҳи дигари маъюбӣ (гурӯҳи баландтар ё пасттари маъюбӣ) гузаронида шавад, нафақаи давраи мазкур аз рӯи гурӯҳи пештара пардохта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 333, аз 26.12.2011 № 789*).

Агар пардохти нафақа ба маъюбӣ бар асари бемории умумӣ қобилияти кориашро аз дастдода бо сабаби аз нав барқарор шудани қобилияти корӣ қатъ гардида бошад, ё ӯ бар асари ҳозир нагаштан ба муоинаи такрорӣ бе сабаби узрнок нафақаашро нагирифта бошад, дар ин ҳолат дар сурати эътирофи минбаъдаи маъюбии вай, пардохти нафақаи пештар таъингардида аз рӯзи муқаррар намудани маъюбӣ аз нав барқарор карда мешавад, ба шарте ки пас аз қатъ гардидани пардохти нафақа на бештар аз 5 сол гузашта бошад. Агар беш аз 5 сол гузашта бошад, нафақа аз нав дар асосҳои умумӣ таъин карда мешавад.

Моддаи 35. Пардохти нафақа ба маъюбоне, ки маош ё даромади дигар доранд

Нафақа аз рӯи маъюбӣ, сарфи назар аз маош ё даромади дигар, бе иловапулӣ барои хӯрандаҳо пардохта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

ФАСЛИ IV. НАФАҚА БА САБАБИ МАҲРУМ ШУДАН АЗ САРОБОН

Моддаи 36. Аъзои оилае, ки ба нафақа ҳуқуқ доранд

Ба нафақа барои маҳрум шудан аз саробон аъзоёни азқорафтаи оилаи саробонаш ғавтида, ки тахти таъминоти ӯ қарор доштанд, ҳуқуқ доранд (моддаи 37). Зимнан, нафақа ба фарзандони ғайри қобили меҳнат, ба волидайн ва ҳамсари азқорафта ва ҳамчунин ба волидайн ва ҳамсарони ғайри қобили меҳнати шахрвандони дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ғавтида (ҳалокгардида), ба аъзоёни оилаҳои хизматчиёни ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

ба аъзоёни оилаҳои шахсони дар вақти гузаштани хизмати ҳарбӣ ғавтида (ҳалокшуда) ва ё агар сабаби марг ба иҷрои хизмати ҳарбӣ алоқаманд набошад ва агар ин аъзоёни оила баъд аз сари саробонашон манбаи даромадро барои зиндагӣ аз даст дода бошанд, ба яке аз волидон, ба ҳамсар ё дигар аъзои оилаи дар банди "в"-и ҳамин модда нишон додашуда таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Инҳо аъзои корношоями оила ба ҳисоб мераванд:

а) фарзандон, бародару хоҳарон ва набераҳои ба синни 18 нарасида, ё аз ин синну сол калонтар, агар онҳо то расидан ба синни 18 маъюб шуда бошанд, зимнан бародарону хоҳарон ва набераҳо - ба шарте, ки волидайн қобили кор надошта бошанд;

б) падар, модар, зан, шавҳар, агар онҳо ба синну соли зерини нафақавӣ расида бошанд: мардҳо - 63 сол, занҳо - 58 сол ё онҳо маъюб бошанд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

в) яке аз волидайн ё ҳамсар, бобо, бибӣ, бародар ё хоҳар сарфи назар аз синну сол ва қобилияти корӣ, агар онҳо кор накунад ва машғули нигоҳубини кӯдакон, бародару хоҳарон ё набераҳое бошанд, ки ба синни 8 нарасида саробонашон ғавтидааст;

г) бобою бибӣ - дар сурати набудани шахсоне, ки мувофиқи Қонун онҳоро бояд таъмин кунанд;

д) донишҷӯёни муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии миёнаи касбӣ (таҳсили рӯзона) то вақти хатми муассисаҳои мазкур, вале на зиёда аз синни 23-солагӣ (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Тамоми қоидаҳои ҳамин Қонун, ки ба оилаҳои ғавтидагон тааллуқ доранд (азбаски шартӣ дигаре зикр нагардидааст), мутобиқан ба оилаҳои касони беному нишон гумшуда дахл доранд, ба шарте ки гум шудани саробон бо тартиби муқарраргардида тасдиқ шуда бошад. Оилаҳои хизматчиёни дар давраи амалиёти ҳарбӣ ба ному нишон гумшуда ба оилаҳои дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ҳалокшуда баробар доништа мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 36.1 Ҳуқуқ ба нафақаи имтиёзнок

Ҳамсарони шахрвандони дар асари осеби ҳарбӣ (моддаи 24.1) вафоткарда (ҳалокшуда), ки кӯдаки то 8-солаи шахси ғавтида (ҳалокшуда)-ро нигоҳубин мекунад, сарфи назар аз синну сол, қобилияти меҳнатӣ ва аз он ки ҳамсараш кор мекунад, ё не ба нафақаи ба сабаби маҳрум шудан аз саробон ҳуқуқ доранд.

Ба волидайн ё ҳамсарони шахсони дар натиҷаи осеби ҳарбӣ вафоткарда (ҳалокшуда) (моддаи 24.1) нафақа ба сабаби маҳрум шудан аз саробон ҳангоми расидан ба синни 53-солагӣ таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 37. Аъзои оила, ки хӯранда доништа мешаванд

Аъзои оилаи марҳум ё хизматчиӣ ғавтидаи ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ дар сурате хӯрандаи ӯ ҳисоб меёбанд, ки агар онҳо дар таъминоти пурраи вай буда, ё аз ӯ кӯмаке мегирифта бошанд, ки барояшон манбаи доимӣ ва асосии ҳаёт бошад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Аъзои оилаи марҳум ё хизматчиӣ ғавтидаи ҳайати қаторӣ ва роҳбарикунандаи мақомоти корҳои дохилӣ, ки ёрии ӯ барояшон манбаи доимӣ ва асосии ҳаёт буд ва худашон ягон хел нафақа мегирифтанд, ҳақ доранд, ки ба нафақаи нав гузаранд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 38. Додани нафақа барои маҳрум шудан аз саробон ба кӯдаконе, ки дар таъминоти пурраи давлат мебошанд

(*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*)

Ба кӯдакони یتиму бекас дар давраи таҳти таъминоти пурраи давлат буданашон нафақа пурра дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Ба кӯдаконе, ки аз падар ё модар маҳрум шудаанд ва дар таъминоти пурраи давлат мебошанд, 25 фоизи нафақаи таъиншуда пардохт карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Тартиби пардохти нафақаро ба кӯдаконе, ки дар таъминоти пурраи давлат мебошанд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 39. Ҳуқуқи нафақаи падархонду писархонд

Падархондҳо баробари волидайн, писархондҳо баробари фарзандони худ ба нафақа ҳақ доранд.

Ноболиғоне, ки барои маҳрум шудан аз саробон ҳуқуқи нафақагирӣ доранд, дар сурати писархонд шуданашон ҳам аз ин ҳуқуқ маҳрум нагарданд.

Моддаи 40. Ҳуқуқи нафақаи падарандару модарандар, писарандару духтарандар

Агар падарандару модарандар писарандар ё духтарандари фавтидаро (ҳалокшударо) камаш 5 сол тарбия ё таъмин карда бошад, баробари падару модар ба нафақа ҳақ доранд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*).

Агар писарандару духтарандар аз волидайн алимент намегирифта бошанд, баробари фарзандони ҳамхуни падарандару модарандар ба нафақа ҳақ доранд.

Моддаи 41. Бокӣ мондани нафақа хини ақди никоҳи нав

Нафақае, ки бинобар вафоти ҳамсар таъин гардидааст, баъд аз ақди никоҳи нави нафақахӯр ҳам бокӣ мемонад.

Моддаи 42. Собикаи кории саробон, ки ҳуқуқи нафақагирӣ медиҳад

Ба оилаи саробоне, ки аз сабаби маъюбии меҳнатӣ ё бемории касбӣ вафот кардааст, инчунин ба оилаи нафақахӯри марҳум, сарфи назар аз собикаи кории саробон, нафақа таъин карда мешавад.

Нафақа барои маҳрум шудан аз саробоне, ки бинобар бемории умумӣ ё маъюбии новобаста ба қор фавтидааст, дар сурате таъин карда мешавад, ки собикаи кории саробон то рӯзи вафоташ барои таъини нафақаи маъюбӣ мувофиқ бошад (моддаи 23-юми ҳамин Қонун).

Ба оилаҳои донишҷӯён, аспирантҳо ва ординаторҳои клиникӣ, ки то вақти дохил шудан ба таълимгоҳ, курс, аспирантура ва ординатураи клиникӣ қор накардаанд, нафақа мутобиқан бо ҳуди ҳамин асосҳо таъин карда мешавад, ки дар мавриди маъюбӣ ба ин донишҷӯён, аспирантҳо ва ординаторҳои клиникӣ (моддаи 26-уми Қонуни мазкур) таъин карда мешавад.

Ба оилаҳои шахрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон - муҳочирони мамлакатҳои дигар, агар саробонашон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қор накарда бошанд, нафақа дар мавридҳои зерин таъин карда мешавад:

а) ба оилаҳои, ки дар мамлакатҳои дигар бинобар бесаробон монданашон нафақа мегирифтанд, сарфи назар аз собикаи кории саробон;

б) ба оилаҳои, ки нафақа намегирифтанд, ба шарте ки саробонашон то рӯзи қатъ кардани қор собикаи кории лозима дошта бошад (моддаи 23-

юми Қонуни мазкур) ва дар сурати фавти ӯ аз сабаби маъюбии меҳнатӣ ё бемории касбӣ - сарфи назар аз собиқаи кории саробон.

Моддаи 43. Андозаи нафақа

Нафақа барои маҳрум шудан аз саробон ба ҳар узви корношоями оила 50 фоизи маоши саробон (моддаҳои 70-86 Қонуни мазкур), вале на камтар аз 50 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол, таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223 аз 14.05.1999 № 748, аз 16.04.2012 № 823*).

Нафақаи кӯдаконе, ки аз волидайнашон маҳрум шудаанд (ятимонн бекас) ё кӯдакони модари яккаи фавтида ба ҳар як кӯдак набояд камтар аз 100 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 12.12.1997 № 421, аз 16.04.2012 № 823*).

Нафақа ба сабаби маҳрум шудан аз саробон дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ба ҳар як аъзои ғайри қобили меҳнати оила баробари 60 фоизи музди меҳнат (таъминоти пулӣ), ки дар моддаи 70-уми ҳамин Қонун муқаррар шудааст, таъин карда мешавад, аммо на камтар аз андозаи ду нафақаи ҳадди ақал аз рӯи синну сол (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 14.05.1999 № 748*).

Ҳадди ниҳоии нафақа барои маҳрум шудан аз саробон ба ҳар як узви корношоями оила ба андозаи ҳадди ниҳоии нафақа аз рӯи синну сол муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 44. Ҳисоби нафақаи ятимони бекас

Нафақаи кӯдакони ятими бекас аз маблағи умумии маоши падару модар бо тартиби муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ҳисоб карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 45. Нафақаҳо дар мавриди собиқаи нопурраи кор

Ба аъзои оилае, ки бесаробон мондааст ва ин саробон аз бемории умумӣ вафот кардаасту барои таъин кардани нафақаи пурраи маъюбӣ собиқаи кории кофӣ надорад (моддаи 23-юми Қонуни мазкур), нафақаи мутаносибан ба андозаи собиқаи кории саробон таъин карда мешавад.

Ба оилаҳои нафақахӯрони фавтида, ки дар сурати пурра набудани собиқаи корӣ нафақа мегрифтанд, мутаносибан ба собиқаи корие, дар асоси он ба саробони фавтида нафақа муқаррар шуда буд, таъин карда мешавад.

Дар ҳар сурат андозаи нафақа ба ҳар як узви корношоями оилаи саробони фавтида наметавонад аз 50 фоизи ҳадди ақали нафақа аз рӯи синну сол камтар бошад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 46. Андозаи нафақаи оилаҳои талабаю донишчӯён

Ба оилаҳои донишчӯёни таълимгоҳҳои олий ва миёнаи махсус, омӯзишгоҳҳо, мактабҳо ва курси омӯзиши кадрҳо, аспиранту ординаторҳои клиникӣ, ки то вақти ба таълимгоҳ, курс, аспирантура ё ординатураи клиникӣ дохил шуданашон кор намекарданд, нафақа ба андозае, ки дар моддаи 43-юми Қонуни мазкур муқаррар гардидааст, таъин карда мешавад.

Моддаи 47. Андозаи нафақаи оилаҳои шахсоне, ки ҳангоми иҷрои қарзи шахрвандӣ ҳалок шудаанд

Ба оилаҳои шахсоне, ки бинобар иҷрои вазифаҳои давлатӣ ё ҷамъиятӣ ё иҷрои вазифаи шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бобати начот додани ҳаёти инсон, ҳифзи моликияти давлатию коллективӣ, моликияти шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон ва тартиботи ҳуқуқӣ ҳалок шудаанд (шахсони дар бандҳои "а", "е", ва "з"-и моддаи 3-юми ҳамин Қонун зикргардида), нафақа ба андозаи дар моддаи 43-юми Қонун муқарраргардида таъин карда мешавад.

Моддаи 47.1 Шартҳои таъин намудани нафақа барои оилаҳои хизматчиёни ҳарбӣ

Нафақаи барои оилаҳои хизматчиёни ҳарбӣ (аз ҷумла партизанҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ муқарраршуда вақте таъин карда мешавад, ки агар саробон дар натиҷаи осеби ҳарбӣ, ё худ бемориҳои давраи адои хизмати ҳарбӣ вафот карда бошад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 47.2 Ҳуқуқи нафақаи барои оилаҳои хизматчиёни ҳарбӣ пешбинигардида

Нафақа ба сабаби маҳрум шудан аз саробон дар натиҷаи осеби ҳарбӣ ё бемории давраи хизмати ҳарбӣ, сарфи назар аз давомнокии собиқаи умумии корӣ, аз ҷумла хизмати ҳарбии саробон таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 48. Андозаи нафақаи оилаҳои нафақахӯрон

Ба оилаҳои нафақахӯрони фавтида нафақа мутобиқан аз рӯи меъёрҳои, ки барои оилаҳои шахсони дар моддаи 3-юми Қонуни мазкур зикргардида муқаррар шудаанд, таъин карда мешавад.

Моддаи 49. Ҳуқуқи мурочиат барои таъини нафақа бе маҳдудияти мӯҳлат

Оилае, ки бинобар бесаробон монданаш ба нафақа ҳуқуқ дорад, метавонад барои таъин кардани нафақа бе ҳеҷ маҳдудияти мӯҳлат ҳар вақт пас аз фавтидан ё беному нишон дониста шудани саробон мурочиат кунад.

Барои маҳрум шудан аз саробон ба инҳо нафақа таъин карда мешавад:

а) ба оилаҳои шахсони дар моддаи 3-юми ҳамин Қонун зикргардида, сарфи назар аз он, ки саробон чӣ вақт фавтидааст: дар давраи кор (таҳсил) ё пас аз қатъ кардани кор (таҳсил);

б) ба оилаҳои нафақахӯрон, агар саробон дар давраи гирифтани нафақа ё на дертар аз 5 соли пас аз қатъ гардидани пардохти нафақа фавтида бошад.

хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 50. Давраи таъин кардани нафақа. Тағйир додани андозаи нафақа

Нафақа дар мавриди маҳрум шудан аз саробон мувофиқи моддаи Қонуни мазкур барои тамоми даврае, ки дар давоми он узви оилаи марҳум корношоям ба ҳисоб меравад, таъин карда мешавад. Ба он аъзои оила, ки ба синни зерин расидаанд, ин нафақа умрбод таъин карда мешавад: мардҳо - 63-сола, занҳо - 58-сола (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Тағйири андозаи нафақа ё қатъи пардохти он ба аъзои оила аз рӯзи аввали моҳи дигари рӯй додани ҳодисае, ки боиси тағйир ёфтани андозаи нафақа ё қатъи пардохти он гаштааст, сурат мегирад.

Моддаи 51. Таъини як нафақа ба ҳамаи аъзои оила. Чудо кардани ҳиссаи нафақа

Ба ҳамаи аъзои оила, ки ба нафақа ҳақ доранд, як нафақаи умумӣ таъин карда мешавад.

Бо талаби узви оила ҳиссаи нафақаи ӯ чудо карда, алоҳида дода мешавад.

Ҳиссаи нафақа аз рӯзи аввали моҳи дигари расидани аризаи тақсими нафақа чудо карда мешавад.

Моддаи 52. Андозаи нафақа дар сурати тағйири шумораи аъзои оила

Дар сурати тағйир ёфтани шумораи аъзои оила, ки барои маҳрум шудан аз саробон бо нафақа таъмин карда мешаванд, нафақа низ мутобиқан аз рӯи шумораи аъзои оила, ки ба нафақа ҳақ доранд, кам ё зиёд карда мешавад.

Ҳамин гуна тағйири нафақа дар мавридҳое сурат мегирад, ки пардохти нафақа ба яке аз аъзои оила пас аз барҳам хӯрдани ҳолатҳое, ки боиси боздоштани пардохти нафақа шуда буданд, боздошта ё барқарор карда мешавад.

Моддаи 53. Тартибу мӯҳлати муқаррар кардани маъюбии аъзои оила

Ба аъзои оила, ки маъюб мебошанд, қоидаҳои дар моддаҳои 21, 22, 33, қисмҳои якум ва дуюми моддаи 34-уми Қонуни мазкур баён гардида мувофиқан татбиқ мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199*).

Моддаи 54. Додани нафақа сарфи назар аз музди кор ва даромадҳои дигар

Нафақа барои маҳрум шудан аз саробон, сарфи назар аз музди кор ва даромадҳои дигари нафақахӯр дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

ФАСЛИ V. НАФАҚА БАРОИ ХИЗМАТИ ДАРОЗМУДДАТ

Моддаи 55. Асоси таъмини нафақа барои хизмати дарозмуддат

Нафақа барои хизмати дарозмуддат ба категорияҳои алоҳидаи шаҳрвандони машғули корҳое муқаррар карда мешавад, ки иҷрояшон боиси аз даст додани қобилияти ихтисосии корӣ ё коршоямӣ то фаро расидани синне мешавад, ки ҳуқуқи ба нафақа баромадан медиҳад.

Моддаи 56. Нафақа барои хизмати дарозмуддат ба категорияҳои алоҳидаи кормандони авиатсия ва ҳайати озмоишгарони ҳавопаймо

Категорияҳои зерини коргарон ва хизматчиёни авиатсия, инчунин ҳайати озмоишгарони ҳавопаймо, сарфи назар аз тобеияти идоравии корхонаю муассиса ва ташкилотҳое, ки дар он ҷо кор мекунанд, ба нафақа барои хизмати дарозмуддат ҳуқуқ доранд:

а) ҳайати ҳавонавардон ва озмоишгарони ҳавопаймо дар мавриди доштани собиқаи хизмати на камтар аз 25 сол барои мардҳо ва на камтар аз 20 сол барои занон дар ҳамин вазифа.

Кормандони номбурда, ки аз корҳои парвоз аз сабаби вазъи саломатӣ (беморӣ) озод гардидаанд, дар сурати доштани собиқаи хизмати камаш 20

сол барои мардҳо ва камаш 15 сол барои занҳо мутаносибан ба вақти коркардашон ба нафақа ҳуқуқ доранд.

Феҳристи мансаби кормандони ҳайати парвоз, тартиби ҳисоб кардани мӯҳлати хизмати дарозмуддати таъини нафақаи онҳо, инчунин тартиби таъин кардану додани нафақа ба ҳайати озмоишгарони ҳавопаймо мувофиқи тартибе тасдиқ мешавад, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад;

б) кормандоне, ки ҳаракати ҳавоиро идора мекунанду шаҳодатномаи диспетчерӣ доранд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол, аз он на камтар аз 12 солу 6 моҳаш дар идораи бевоситаи парвозҳои ҳавопаймоҳо;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол, аз он 10 солаш дар идораи бевоситаи парвозҳои ҳавопаймоҳо.

Ба собиқаи хизмати дарозмуддати кормандоне, ки парвози ҳавопаймоҳоро идора мекунанд, ҳамчунин кори дар банди „а,-и ҳамин модда зикргардида ба ҳисоб гирифта мешавад;

в) ҳайати инженерии техникӣ - аз рӯи номгӯи вазифаю корҳое, ки бо тартиби аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайяншаванда тасдиқ мегардад:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 25 сол дар авиатсияи ғайринизомӣ, аз он на камтар аз 20 солаш дар вазифаҳои зикргардида;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол дар авиатсияи ғайринизомӣ, аз он на камтар аз 15-солаш дар вазифаҳои зикргардида;

Ба собиқаи хизмати дарозмуддати кормандони ҳайати инженерии техникӣ ҳамчунин коре, ки дар бандҳои "а" ва "б" ҳамин модда зикргардидааст, ҳисоб карда мешавад;

г) ходимони ҳавопаймоҳо:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол, аз он на камтар аз 15-солаш ба сифати ходими ҳавопаймо;

занҳо - пас аз расидан ба синни 45 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол, аз он на камтар аз 10 солаш ба сифати ходими ҳавопаймо.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 57. Нафақаи хизмати дарозмуддати категорияҳои алоҳидаи кормандони соҳаҳои дигари хоҷагии халқ

Ба нафақаи хизмати дарозмуддат инҳо ҳуқуқ доранд:

Банди "а" қисми якуми моддаи хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748*).

а) кормандони экспедитсияҳо, гурӯҳҳо, дастаҳо, бригадаю участкаҳо, ки бевосита дар корҳои иктишофи геологӣ, пайҷӯи топографию геодезӣ, геофизикӣ, гидрологӣ, чангалдорӣ ва корҳои таҳқиқоти машғул мебошанд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 25 сол, аз он 12 солу 6 моҳаш дар корҳои зикршуда;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол, аз он на камтар аз 10 солаш дар корҳои зикргардида.

Зимнан кори бевоситаи нимсола ё бештар аз нимсолаи сахрой як соли кор ва агар аз ним сол камтар бошад, аз рӯи мӯҳлати воқеӣ ва дар корҳои мавсимӣ мувофиқи моддаи 67-уми Қонуни мазкур ҳисоб карда мешавад;

б) чӯпонҳо, ки дар чарогоҳҳои баландкӯҳ (зиёда аз 2000 метр) инчунин ноҳияҳои биёбонию беоб машғули кор мебошанд:

мардҳо - пас аз расидан ба синни 55 ва дар сурати доштани собиқаи кории на камтар аз 25 сол дар кори зикршуда;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50 ва дар сурати доштани собиқаи умумии кории на камтар аз 20 сол дар кори зикргардида.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 58. Нафақаи хизмати дарозмуддати категорияҳои алоҳидаи ҳунарпешаҳои театр ва муассисаю коллективҳои дигари театру тамошогоҳҳо

Дар сурати доштани собиқаи фаъолияти эҷодии аз 20 то 30 сол мувофиқи рӯйхате, ки бо тартиби аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайяншаванда тасдиқ карда мешавад, категорияҳои алоҳидаи ҳунарпешаҳои театрҳо ва дигар муассисаю коллективҳои театру тамошогоҳҳо ба нафақаи хизмати дарозмуддат ҳуқуқ доранд.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 59. Шартҳои ба хизмати дарозмуддат дохил кардани хизмати ҳарбӣ

Ба собиқаи кори эҷодии ҳунарпешаҳои театрҳо ва муассисаю коллективҳои театру тамошогоҳҳо вақти хизмати ҳарбии онҳо аз рӯи ихтисос дохил карда мешавад, агар камаш аз се ду ҳиссаи собиқаи корие, ки барои таъмини нафақаи хизмати дарозмуддат лозим аст, ба кор дар вазифаҳои рост ояд, ки ба гирифтани ин нафақа ҳуқуқ медиҳанд.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 60. Нафақаи хизмати дарозмуддати баъзе категорияҳои кормандони маориф ва тандурустӣ

Ба нафаќаи хизмати дарозмуддат аз рӯи номгӯи муассисаҳою ташкилотҳо ва вазифаҳо, ки онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад, шахсони зерин ҳуқуқ доранд:

а) муаллимҳое, ки дар кори омӯзгорӣ дар мактабҳо ва дигар муассисаҳои кӯдакон бевосита машғул мебошанд - дар сурати доштани собиќаи кории на камтар аз 25 сол дар кори зикргардида;

мardxo - пас аз расидан ба синни 55;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50;

б) духтурҳо ва дигар кормандони тиб, ки дар корҳои муолиҷа ва пешгирӣ намудани беморӣ дар байни аҳоли бевосита машғул мебошанд, дар сурати доштани собиќаи кории на камтар аз 25 сол аз рӯи ихтисос дар маҳалҳои деҳот ва посёлкаҳои типии шаҳрӣ ва на камтар аз 30 сол дар шаҳрҳо:

мardxo - пас аз расидан ба синни 55;

занҳо - пас аз расидан ба синни 50.

Аз 1 июли соли 2001 сар карда то 1 июли соли 2003 синну сол барои ба нафақа баромадан ҳар сол 1 сол баланд бардошта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 11.12.1999 № 911*).

Моддаи 61. Андозаи нафақа

Нафаќаи хизмати дарозмуддат ва иловапулиҳо ба он ба андозаҳое, ки дар моддаҳои 16 ва 18-уми ин Қонун барои нафақа аз рӯи синну сол муқаррар гардидаанд, таъин карда мешавад (*Қонуни ҶТ аз 16.04.2012 № 823*).

Нафақа аз рӯи музди миёнаи меҳнати ҳармоҳаи (моддаҳои 70 - 75, 76 ва 86-уми ин Қонун) пеш аз қатъи кор, ки барои нафаќаи хизмати дарозмуддат (моддаҳои 56 - 60-уми ин Қонун) ҳуқуқ медиҳад, ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 62. Тартиби пардохти нафаќаи хизмати дарозмуддат

Нафаќаи хизмати дарозмуддат ба кормандони корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои давлатӣ аз маблағи Фонди ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохта мешавад (*Қонуни ҶТ аз 14.05.1999 № 748*).

Пардохти нафаќаи хизмати дарозмуддат ба кормандони корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳои ғайридавлатӣ аз ҳисоби маблағи ин корхонаҳо, муассисаҳо ва ташкилотҳо, ки ба Фонди ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон то расидани корманд ба синни нафаќаи дар моддаи 11-уми ҳамин Қонун пешбинишуда гузаронида мешавад, сурат мегирад (*Қонуни ҶТ аз 14.05.1999 № 748*).

Нафаќаи хизмати дарозмуддат дар давраи кор аз рӯи тартибе, ки дар моддаи 20-уми ин Қонун пешбинӣ шудааст, пардохта мешавад, аммо нафаќаи хизмати дарозмуддат дар давраи кор дар вазифае, ки ба таъини ин намуди нафақа ҳуқуқ медиҳад, пардохта намешавад (*Қонуни ҶТ аз 14.05.1999 № 748, аз 11.12.1999 № 911*).

ФАСЛИ VI. ҲИСОБИ СОБИҚАИ КОРӢ БАРОИ ТАӢИНИ НАФАҚАИ МЕӢНАТӢ

Моддаи 63. Намудҳои фаъолияти меҳнатӣ, ки мавриди таъини нафақа ҳамчун собиқаи корӣ ҳисоб карда мешаванд

(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

Фаъолияти меҳнатие, ки дар асоси шартномаи меҳнатӣ дар ташкилотҳо, сарфи назар аз шакли моликият ва хоҷагидорӣ, инчунин дар асоси узвият дар колхозҳо ва дигар кооперативҳо, сарфи назар аз хусусияту давомнокии кор ва муддати танаффус, иҷро карда мешавад, собиқаи корӣ ба ҳисоб меравад, ба шарте, ки аз музди меҳнат ё даромад аз чунин фаъолият тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ваколатдор сахмҳои суғуртаи иҷтимоӣ пардохт шуда бошанд.

Ҳангоми ҳисоб кардани собиқаи корӣ дар колхоз барои давраи пас аз соли 1965, агар узви колхоз бе сабаби узрнок дар хоҷагии ҷамъиятӣ ба ҳадди ақали муқарраршуда кор накарда бошад, вақти кор аз рӯи давомнокии воқеӣ ба назар гирифта мешавад.

Ба собиқаи корӣ чунин корҳо низ дохил карда мешаванд:

а) хизмати ҳарбии касбӣ ва хизмат дар дигар воҳидҳои ҳарбишудае, ки тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон вочибӣ суғуртаи давлатии иҷтимоӣ намебошанд;

б) фаъолияти муҳочирони меҳнатӣ берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба шарте, ки аз даромади чунин фаъолият тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ваколатдор сахмҳои суғуртаи иҷтимоӣ пардохт шуда бошанд;

в) ҳар кори дигаре, ки зимни иҷрои он шахс мавриди суғуртаи иҷтимоӣ қарор гирифтааст;

г) фаъолияти эҷодии шахсоне, ки дар банди в) моддаи 3 Қонуни мазкур пешбинӣ гардидаанд. Дар ин ҳол фаъолияти эҷодии аъзои Иттифоқи нависандагон, Иттифоқи рассомон, Иттифоқи бастакорон, Иттифоқи кинематографистон, Иттифоқи ходимони театр ва дигар қормандони эҷодие, ки аъзои иттифокҳои эҷодӣ нестанд дар кумитаҳои дахлдори касбӣ муттаҳид шудаанд, то вақти мавриди амал қарор гирифтани Қонуни мазкур, сарфи назар аз пардохтан ё напардохтани сахми суғуртаи иҷтимоӣ, собиқаи корӣ ҳисоб карда мешавад. Дар чунин ҳолатҳо собиқаи фаъолияти эҷодӣ аз тарафи котиботи раёсати иттифокҳои эҷодии Ҷумҳурии Тоҷикистон аз рӯзи нахустинтишор ё нахустичро ва ё нахустнамоиши оммавии асари ҳамин муаллиф муқаррар карда мешавад;

д) корношоҷии муваққатӣ, ки дар давраи кор ба амал омадааст;

е) вақти нигоҳубини маъюби гурӯҳи I ё кӯдаки маъюби то 18-сола, ки ба нигоҳубини шахси дигар эҳтиёҷ доранд, инчунин вақти нигоҳубини пиронсоли яққаву танҳои ба синни 80 расида. Зимнан эҳтиёҷмандӣ ба нигоҳубини шахси дигари маъюби гурӯҳи I, кӯдаки маъюби то 18-сола ва пиронсоли яққаву танҳои ба синни 80 расида бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Ҳангоми ҳисоби собиқаи кор дар қонҳо, ки барои гирифтани нафақа аз рӯи синну сол бо шартҳои имтиёзнок мувофиқи моддаҳои 12 ва 13 Қонуни мазкур ҳуқуқ медиҳад, вақти маъюбӣ, ки дар натиҷаи маъюбшавии

меҳнатӣ ё бемории касбӣ ҳангоми иҷрои ҳамин кор ба амал омадааст, ба собиқаи чунин кор дохил карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 63(1). Давраҳои фаъолияте, ки дар мавриди таъини нафақа ба собиқаи кории умумӣ дохил карда мешаванд

(*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*)

Ба собиқаи кории умумӣ чунин давраҳои фаъолият дохил карда мешаванд:

а) давраи таҳсил дар муассисаҳои таҳсилоти олии касбӣ ва миёнаи махсус, дар омӯзишгоҳҳо, мактабҳо ва курсҳои омӯзиши кадрҳо, тақмили ихтисос ва тағйири касб, дар аспирантура, докторантура ва ординатураи клиникӣ;

б) давраи хизмати ҳатмии ҳарбӣ;

в) вақти нигоҳубини кӯдакони хурдсол аз ҷониби модаре, ки муваққатан кор намекунад, вале танҳо то ба синни 3-солагии расидани ҳар як кӯдак, чамъ ба муддати умумии на зиёда аз 6 сол;

г) давраи истиқомати занҳои ҳайати афсарон, прапоршикҳо, мичманҳо ва хизматчиёни ҳарбии хизмати зиёда аз мӯҳлат бо шавҳарашон дар маҳалҳои, ки барои кор кардан аз рӯи ихтисос имконият набуд, вале на бештар аз 10 сол.

Ҳангоми зиёд намудани нафақа аз рӯи синну сол барои ҳар соли корӣ (моддаи 16 Қонуни мазкур), дар баробари собиқаи корӣ инчунин давраҳои, ки дар бандҳои а) - г) ҳамин модда ва моддаҳои 64-67 Қонуни мазкур пешбинӣ шудаанд, ба ҳисоб гирифта мешаванд. Давраи кори пас аз таъин гардидани нафақа низ ба собиқаи корӣ дохил карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 64. Имтиёзҳо аз рӯи ҳисоби собиқаи корӣ

Ба собиқаи корӣ ба андозаи секарата инҳо ҳисоб карда мешаванд:

- хизмати ҳарбӣ дар ҳайати артиши амалкунанда дар давраи амалиётҳои ҷангӣ, аз он ҷумла ҳангоми иҷрои вазифаи интернатсионалӣ ва ҳамчунин иштирок дар отрядҳо ва ҷузъу томҳои партизанӣ;

- кор дар шаҳри Ленинград дар давраи муҳосираи он дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ аз 8 сентябри соли 1941 то 27 январи соли 1944;

- кор ва хизмати вобаста бо рафъи оқибати осори садамаи Стансияи Барқи атомии Чернобил ва пешгирии олудашавии муҳити зист дар минтақаи алоҳида (дар минтақае, ки аз он соли 1986 аҳоли берун бурда шуда буд) дар давраи аз 26 апрели соли 1986 то 31 декабри соли 1987;

- кор ва хизмат дар манотиқе, ки аз таъсири озмоишҳои ядрӣ дар полигонҳои Семипалатинск ва дигар майдонҳои озмоиши ядрӣ дар давраи аз 25 августи соли 1949 то 3 июли соли 1963 зарар дидаанд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 65. Имтиёзҳои шаҳрвандони сафед кардашуда

Ба шаҳрвандоне, ки беасос ба ҷавобгарии ҷиноятӣ кашида шудаанд, бедалелу асос таъқиб гаштаанд ва баъд сафед карда шудаанд, муддати дар ҳабс будан, адои ҷазо дар ҷойҳои маҳрумият аз озодӣ ва бадарға ба собиқаи корӣ сечанд ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 66. Имтиёзҳо аз рӯи ҳисоби собиқаи корӣ ба андозаи дукарата ва якунимкарата

Ба андозаи дукаратаи собиқаи корӣ инҳо дохил карда мешаванд:

- кор дар солҳои Ҷанги Бузурги Ватанӣ, аз он ҷумла ба ҳайси командони ғайринизомии кироя дар қисмҳои ҳарбӣ ва хизмат, ғайр аз хизмати ҳарбии дар абзати якуми моддаи 64-уми ҳамин Қонун пешбинишуда;

- давраи асорат дар концлагерҳои фашистӣ ё дар дигар ҷойҳои нигоҳдории маҷбурӣ дар давраи Ҷанги Бузурги Ватанӣ, ба шарте, ки асорат ихтиёри набуда, дар вақти асирӣ ба Ватан хиёнат накарда бошанд;

- кор дар маҳавхонаҳо ва муассисаҳои муборизаи зидди тоун. Ба андозаи якунимкаратаи собиқаи корӣ инҳо дохил карда мешаванд:

- кор дар Ҷумҳурии Афғонистон бо командировка ё роҳхатҳои муассисаю мақомоти дахлдор дар давраи аз декабри соли 1979 то декабри соли 1989;

- кор ва хизмати вобаста бо рафъи оқибати садамаи Стансияи Барки атомии Чернобил ва пешгирии олудашавии муҳити зист дар минтақаи алоҳида (дар минтақае, ки аз он соли 1986 аҳоли берун бурда шуда буд) дар давраи аз 1 январи соли 1988 то 31 декабри соли 1990;

- кор ва хизмат дар манотике, ки аз таъсири озмоишҳои ядрои дар полигони Семипалатинск ва дигар майдонҳои озмоиши ядрои дар давраи аз 6 июли соли 1963 то 1 январи соли 1992 зарар дидаанд;

- кор дар вазифаҳои духтури маразшиносӣ-колбудшиносӣ, ки бо колбудшикофии патологӣи ҳасадҳо ва тадқиқоти гистологӣ аз рӯи Феҳристи тасдиқнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон машғуланд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 67. Тартиби ба собиқаи корӣ илова кардани баъзе намудҳои ҷудоғонаи корҳо

Кор дар корхонаю ташкилотҳои соҳаҳои мавсимии саноат дар давоми мавсими пурра, сарфи назар аз тобеияти корхонаю ташкилотҳо, мувофиқи Рӯйхате, ки Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, ҳамчунин кор дар совхозҳо дар давоми мавсими пурра ба собиқаи корӣ ҳамчун як соли кор ҳисоб карда мешавад.

Дигар корҳои мавсимӣ ба собиқаи корӣ аз рӯи давомнокии воқеияшон ҳисоб карда мешаванд.

Моддаи 68. Тартиби тасдиқи собиқаи корӣ

Ҳуҷҷатҳои тасдиқкунандаи собиқаи корӣ дафтарчаи меҳнатӣ ва дигар ҳуҷҷатҳо оид ба собиқаи кории корманд, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст, ба ҳисоб мераванд. Тартиби тасдиқи собиқаи кориро дар сурати набудани дафтарчаи меҳнатӣ ва дигар ҳуҷҷатҳо оид ба собиқаи корӣ Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 69. Шартҳои ба собиқаи кории шахрвандони хориҷӣ, ҳамроҳ кардани муддати кор дар Тоҷикистон

Тамоми давраи кори шахрвандони давлатҳои узви Иттиҳод дар Иттифоқи ҚШС-и собиқ ба собиқаи кории онҳо ҳисоб карда мешавад.

Ба шахрвандони хориҷӣ ва аъзои оилаи онҳо дар ҳолатҳои, ки барои таъини нафақа собиқаи кории муайян лозим аст, нафақа бо шартҳои таъин карда мешавад, ки аз се ду ҳиссаи собиқаи кории лозима ба қор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон рост ояд, агар дар созишномаҳо (моддаи 108-уми ин Қонун) чизи дигаре пешбинӣ нашуда бошад.

ФАСЛИ VII. ҲИСОБ КАРДАНИ НАФАҚА

Моддаи 70. Ҳисоб кардани нафақа аз рӯи фоизи музди миёнаи моҳона

Нафақа аз рӯи меъёрҳои муқарраршудаи фоизи музди миёнаи моҳона, ки мувофиқи моддаҳои 71-76-уми ин Қонун муайян мегардад, ҳисоб карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 71. Тартиби умумии муайян кардани музди миёнаи моҳона

Ба шахсоне, ки дар моддаи 3-юми ин Қонун зикр гардидаанд (ғайр аз аъзои колхозҳо), музди миёнаи моҳонаи воқеӣ аз 24 моҳи пайдарпайи охиринаи пеш аз қорро қатъ кардан, барои давомдиҳандагони қор бошад, таи 24 моҳи пайдарпайи охири қор пеш аз мурочиат барои нафақа, ё ин ки аз панҷ соли пайдарҳами (бо интиҳоби шахси барои нафақа мурочиаткарда) тамоми давраи фаъолияти меҳнатии пеш аз мурочиат барои нафақа гирифта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223, аз 16.04.2012 № 823*).

Музди миёнаи моҳонаи кори 24 моҳ бо роҳи ба 24 тақсим кардани маблағи умумии музди 24 моҳи тақвимии қорӣ муттасил муайян мегардад.

Музди миёнаи моҳонаи меҳнатӣ 5 сол бо роҳи ба 60 тақсим кардани маблағи умумии музди шаст моҳи тақвимии қорӣ пай дар ҳам муайян карда мешавад. Дар баробари ин бо хоҳиши шахсе, ки барои нафақа мурочиат кардааст, моҳҳои ноқурраи рӯзҳои қор бинобар дохил шудан ба қор ё хориҷ шудан аз қор ҳамчун моҳҳои тақвимии қурраи қор ҳисобида мешаванд.

Агар шахси барои нафақа мурочиаткарда аз 24 моҳ камтар собиқаи қорӣ дошта бошад ва он ба талаботи моддаи 23 Қонуни мазкур мутобиқ аст, музди моҳонаи миёна бо роҳи тақсими маблағи умумии музди моҳҳои тақвимии қор ба шумораи ин моҳҳо муайян карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Агар қорманд камтар аз як моҳи тақвимӣ собиқаи қорӣ дошта бошад ва он ба талаботи моддаи 23 Қонуни мазкур мутобиқ аст, музди меҳнаташ барои тамоми давраи қор ба шумораи рӯзҳои қор тақсим карда, маблағи ҳосилшуда ба шумораи рӯзҳои кории моҳ, ки ба ҳисоби миёна барои як сол ҳисоб шудааст (25,4 - дар сурати ҳафтаи 6-рӯзаи қор ва 21,2 - дар сурати ҳафтаи 5-рӯзаи қор, зарб карда мешавад. Дар ин маврид барои ҳисоб кардани нафақа маблағи на бештар аз ду ставкаи тарифӣ (маош) ба назар гирифта мешавад. Барои ҳисоб кардани нафақаи қормандоне, ки ҳисоб кардани вақти қориашон ғайриимкон аст, музде гирифта мешавад, ки аз андозаи қорқаратаи музди қормандини қор зиёд набошад. Рӯйхати чунин қормандонро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян мекунад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Ҳангоми таъини нафақа ба кормандоне, ки машғули корҳои мавсимӣ мебошанд, музди воқеии миёнаи якмоҳа бо роҳи ба 60 тақсим кардани музди меҳнати 5 мавсими пурра ё ба 24 тақсим кардани 2 мавсими пурра муайян мешавад.

Ҳангоми муқаррар намудани андозаи нафақа ҳиссаи касрии воҳиди пулии камтар аз нисф ба ҳисоб гирифта нашуда, бештар аз нисф ба ҳисоб гирифта шуда, ба ҷониби зиёдшавӣ яклухт карда мешавад.

Моддаи 72. Навъҳои пардохти музде, ки ҳангоми ҳисоб кардани нафақа ба назар гирифта мешаванд

Барои ҳисоб кардани нафақа ҳамаи навъҳои пардохтҳои музди меҳнате, ки аз рӯи он тибқи қоидаҳои ҷорӣ ҳаққи суғурта гирифта мешавад, аз ҷумла пардохти музди кори зиёда аз мӯҳлат, кори рӯзҳои истороҳат ва кори дар як вақт дар ду ҷой, ғайр аз ҳар гуна пардохтҳои якдафъаина (ҷубронпулӣ барои рухсатии истифодашуда, кумакпулӣ ҳангоми аз кор ҳолӣ кардан ва ғайра) дохил карда мешаванд.

Кӯмакпулие, ки барои давраи муваққатан аз даст додани қобилияти кори ва рухсатии давраи ҳомилагӣ ва зоидаи пардохта шудааст, ба ҳисоб гирифта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Ҳаққи қалами муаллифӣ дар баробари музди меҳнати кори дигар ба ҳисоб гирифта мешавад.

Дар ин ҳол он аз рӯи ставкаҳои давлатие, ки дар вақти пардохти ҳаққи қалам эътибор доштанд, ҳисоб карда мешавад.

Стипендияи давраи таҳсил бо хоҳиши шахси барои нафақа мурочиаткарда ҳамчун музди меҳнат ҳисоб карда мешавад.

Барои ҳисоб кардани нафақаи шахсоне, ки вочибӣ суғуртаи иҷтимоии давлатӣ намебошанд (банди "д"-и моддаи 3-юми ин Қонун), ба музди меҳнат барои ҳисоби нафақа он намудҳои маош дохил карда мешавад, ки аз онҳо ҳаққи суғуртаи иҷтимоӣ ситонида мешавад.

Моддаи 73. Тартиби муайян кардани музди миёнаи якмоҳаи аъзои колхозҳо. Навъҳои пардохти музди меҳнати аъзои колхозҳо, ки ҳангоми ҳисоб кардани нафақа ба назар гирифта мешаванд

Барои ҳисоб кардани нафақаи аъзои колхозҳо музди миёнаи моҳонаи воқеӣ аз 24 моҳи охири пеш аз корро қатъ кардан, барои давомдиҳандагони кор бошад, таи 24 моҳи охири кор пеш аз мурочиат барои нафақа, ё ин ки аз 5 соли пайдарҳами (бо интиҳоби шахсе, ки барои нафақа мурочиат кардааст) тамоми давраи фаъолияти меҳнати пеш аз мурочиат ба нафақа гирифта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Музди миёнаи моҳона бо роҳи мутобиқан ба 24 ё 60 тақсим кардани маблағи умумии музди 24 моҳи кор ё 60 моҳи кор муайян карда мешавад.

Агар шахси барои таъини нафақа мурочиаткарда камтар аз 2 сол узви колхоз бошад, нафақа, аз рӯи музди миёнаи моҳонаи воқеии тамоми давраи дар колхоз буданаш ҳисоб карда мешавад. Дар ин ҳол музди миёнаи моҳона бо роҳи ба шумораи моҳҳои ҳамин давра тақсим кардани маблағи умумии музди меҳнати давраи дахлдор муайян карда мешавад.

Барои ҳисоб кардани нафақаи аъзои колхозҳо ба музди меҳнат ҳамаи навъҳои музди кор дар хоҷагии ҷамъиятии колхоз дохил карда мешаванд.

Моддаи 73(1). Тартиби ҳисоби нафақаи соҳибкорони инфиродие, ки дар асоси патент ё шаҳодатнома фаъолият менамоянд

(Қонуни ҚТ аз 5.10.2009 № 554)

Ҳисоби нафақаи соҳибкорони инфиродии дар асоси патент ё шаҳодатнома фаъолиятдошта аз рӯи даромади панҷсолаи умумӣ дар мақомоти ваколатдори давлатии эъломияшудаи онҳо, ки аз он бо назардошти меъёрҳо, талаботи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ваколатдори давлатии суғуртаи иҷтимоӣ ҳаққи суғуртавӣ пардохт намудаанд ё даромаде, ки аз рӯи маблағи пардохтнамудаи андози иҷтимоии муайянгардида ҳисоб карда шудааст, амалӣ карда мешавад.

Даромади миёнаи моҳона бо роҳи тақсим кардани маблағи умумии даромади 60 моҳи фаъолияти соҳибкории инфиродӣ ба 60 моҳ муайян карда мешавад.

Дар ҳолате, ки агар шахси барои таъмини нафақа мурочиаткунанда ба фаъолияти соҳибкории инфиродӣ дар асоси патент ё шаҳодатнома аз панҷ сол камтар машғул шуда бошад, вале собиқаи чунин фаъолияти ба талаботи моддаи 23 Қонуни мазкур мутобиқ дорад, нафақа аз рӯи даромади миёнаи моҳонаи эъломияшуда муқаррар карда мешавад. Даромади миёнаи моҳона дар ин ҳолат бо роҳи тақсим кардани маблағи умумии даромади моҳҳои тақвимӣ ба шумораи воқеии ин моҳҳо муайян карда мешавад *(Қонуни ҚТ аз 5.10.2009 № 554)*.

Моддаи 74. Ҷамъбасти музди меҳнат

Агар як қисми даврае, ки аз рӯи он музди миёнаи якмоҳа ҳисоб карда мешавад, ба қори колхоз ба сифати узви колхоз ва қисмати дигар ба қори дигар рост ояд, музди қори ҳар давра аз рӯи қоидаҳои ба назар гирифта мешавад, ки мутобиқан барои аъзои колхозҳо ва барои шахсони дигар муайян шудааст. Маблағи умумии музди меҳнат дар ин сурат ба бисту чор ё шаст ё мутобиқан ба миқдори воқеии моҳҳои давраҳои зикргардидаи кор тақсим мегардад, агар ин миқдори моҳҳо аз бисту чор кам бошад.

Агар қисми даврае, ки аз он музди миёнаи меҳнати моҳона ҳисоб карда мешавад, ба фаъолияти соҳибкории инфиродӣ дар асоси патент ё шаҳодатнома ва қисмаш ба қори дигар рост ояд, дар он сурат даромад ва музди меҳнат барои ҳар давра аз рӯи меъёрҳои ҳисоб карда мешаванд, ки мутобиқан барои соҳибкории инфиродӣ дар асоси патент ё шаҳодатнома ва барои дигар кормандон муқаррар гардидаанд. Дар ин маврид маблағи умумии даромад аз соҳибкорӣ ва музди меҳнат ба 60 моҳ, агар теъдоди моҳҳо аз 60 кам бошад (қисми 3 моддаи 73(1)), мутобиқан ба теъдоди моҳҳои воқеии давраи кор тақсим карда мешавад *(Қонуни ҚТ аз 5.10.2009 № 554)*.

Моддаи 75. Ҳисоб кардани музди меҳнати баъзе категорияҳои меҳнаткашон

Нафақаи шахсоне, ки аз рӯи шартнома (контракт) дар ҳузури шахрвандони алоҳида кор мекунанд (хизматгорҳо, дояҳо, котиб-мошинисткаҳо, стенографистҳо, посбонон, боғбонҳо, ронандагон ва ғайра), аз музди (маоши) воқеӣ, вале на зиёдтар аз ду ставкаи (маоши) тарифии коргарону хизматчиёни касбҳои дахлдор ҳисоб карда мешавад.

Нафақаи аъзои иттифоқҳои эҷодии Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар кормандони эҷодӣ тибқи асосҳои умумии дар ин фасли Қонун муқарраргардида ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 76. Имтиёзҳои ҳисоб кардани музди меҳнат хангоми ҳисоб кардани нафақа

(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

Ҳангоми ҳисоби музди миёнаи моҳона дар асоси моддаҳои 70, 71 ва 73-юми ин Қонун бо хоҳиши шахсе, ки барои гирифтани нафақа муроҷиат кардааст, моҳҳои нопурраи корӣ ба сабаби оғоз ё қатъи кор рухсатии бемузд, рухсатӣ барои нигоҳубини кӯдаки то 3-сола, инчунин давраи коре, ки дар давоми он шахрванд маъюб буд ё ҷуброни зарари дар натиҷаи маъюбшавӣ ё дигар зарари ба саломатӣ расидаро мегирифт, ба маъюби гурӯҳи I, кӯдаки маъюби то 18-сола, кӯҳансоли 80-солаи мӯҳтоҷи нигоҳубини дигаронро нигоҳубин мекард, дохил карда намешаванд. Дар ин ҳол моҳҳои дохил карданашуда бо моҳҳои дигаре, ки бевосита пеш ё пас аз он меоянд, иваз карда мешаванд *(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)*.

Моддаи 77. Ҳисоб кардани нафақа дар сурати собиқаи нопурраи кор

Нафақа дар сурати нопурра будани собиқаи кор (моддаҳои 17, 28 ва 45-уми ин Қонун) ба андозае таъин карда мешавад, ки ба собиқаи кории мавҷуда мутаносиб бошад.

Нафақа ба таври зайл ҳисоб карда мешавад:

аввал нафақаи пурраи дахлдор муайян карда, он ба шумораи моҳҳои, ки барои собиқаи пурраи кори матлуб тақсим карда, рақами ҳосилшуда ба шумораи моҳҳои собиқаи воқеии кор зарб зада мешавад (дар собиқаи кори давраи аз 15 рӯз зиёд ба моҳи пурра баробар карда, давраи аз 15 рӯз камтар гирифта намешавад).

Агар нафақа дар мавриди собиқаи кории пурра ба андозаи камтарини муқарраркардаи ин Қонун (моддаҳои 16, 37, 43) таъин шуда бошад, нафақа дар мавриди собиқаи кории нопурра мутаносибан ба собиқаи кории мавҷуда бо назардошти андозаи камтарини нафақа, вале дар ҳамаи ҳолатҳо на камтар аз андозаи нафақаи иҷтимоие таъин мешавад, ки барои категорияи дахлдори шахсони корношоям муқаррар шудааст (моддаи 110-уми ҳамин Қонун).

Моддаи 78. Аз рӯи музди зиёдтар аз нав ҳисоб кардани нафақа

Барои нафақахӯроне, ки пас аз таъини нафақа аз рӯи синну сол ё маъюбӣ на камтар аз 2 сол бо маоши бештар аз маоше, ки аз рӯи он ҳисоб шуда буд, кор кардаанд, мувофиқи аризаи нафақахӯр, бо назардошти маоши зиёдтар андозаи нави нафақа муқаррар карда мешавад, ки он аз рӯи 24 моҳи кории пайдарҳамаи пас аз таъини нафақа бо тартиби дар моддаҳои 70, 72 ва 76-уми ин Қонун муқарраршуда, муайян мегардад.

Аз рӯи ҳамин шартҳо нафақае, ки ба сабаби набудани музди меҳнат ба андозаи камтарин таъин шудааст, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Агар музди нафаҳахӯр минбаъд зиёд шавад, мувофиқи аризаи ӯ нафақа аз нав ҳисоб карда мешавад. Нафақаи минбаъда на пештар аз 2 соли баъди ҳисоби навбатӣ бори дигар ҳисоб карда мешавад.

Ба нафаҳахӯроне, ки пас аз таъини нафақа аз рӯи синну сол ё маъҷубӣ на камтар аз ду сол бо даромади баландтар аз фаъолияти соҳибкории инфиродӣ дар асоси патент ё шаҳодатнома, назар ба оне, ки аз он нафақа ҳисоб шудааст, кор кардаанд, андозаи нави нафақа аз рӯи даромади баландтар барои 24 моҳи пайдарпайи кор пас аз таъини нафақа бо тартиби муайяннамудаи Қонуни мазкур муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 5.10.2009 № 554*).

Моддаи 79. Аз нав ҳисоб кардани нафақа дар мавриди собиқаи кории нопурра

Агар нафаҳахӯре, ки ба вай нафақа аз рӯи синну сол ё маъҷубии гурӯҳҳои I ва II бо собиқаи кории нопурра таъин шудааст, пас аз таъини нафақа на камтар аз ду сол кор карда бошад, мувофиқи аризааш бо назардошти собиқаи корие, ки то вақти азнавҳисобкунӣ дорад, нафақа аз нав ҳисоб карда мешавад. Нафақаи минбаъда на пештар аз 2 соли кори баъд аз таъини нафақаи нав ҳисоб карда хоҳад шуд.

Агар нафаҳахӯр корро давом дода, соҳиби собиқаи корие шуда бошад, ки барои таъини нафақаи пурра кифоят кунад, мувофиқи аризаи нафаҳахӯр нафақаи ӯ сарфи назар аз он, ки аз давраи таъини нафақаи собиқаи кории нопурра чанд вақт гузаштааст, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Дар ин ҳол нафақаи пурра дар мавриди маъҷубӣ ба шарте муқаррар мешавад, ки нафаҳахӯр мутобиқи синну солаш то лаҳзаи фарорасии маъҷубӣ собиқаи кории барои таъини нафақаи пурра лозимро дошта бошад (моддаи 23-юми ин Қонун).

Нафақа бо интиҳоби нафаҳахӯр аз маоше, ки нафақа аввал аз рӯи он таъин шудааст (ё баъдан мувофиқи тартиби дар моддаи 78-уми ҳамин Қонун пешбинишуда аз нав ҳисоб шудааст) ва ё аз маоши охирин аз нав ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 80. Ба маош дохил намудани пардохти молии музди меҳнат

Барои аъзои колхозҳо, кооперативҳои дигар, кормандони совхозҳо ва корхонаю ташкилотҳои дигаре, ки дар баробари музди пулӣ ҳаққи молие мегиранд, ки аз арзиши он ҳаққи суғуртавӣ ситонида мешавад, ҳангоми муайян намудани маоши миёнаи моҳона аз рӯи нархи чаканаи давлатӣ даврае ба ҳисоб гирифта мешавад, ки музди меҳнат дода мешуд.

Моддаи 81. Ҳисоб кардани музди давраи кор дар хорича

Ҳангоми ҳисоб кардани музди миёнаи моҳонаи кормандоне, ки барои кор ба хорича фиристода шудаанд (рафтаанд), аз ҷумла муҳочирони меҳнатӣ, маоше, ки пеш аз фиристодан рафтан ба хорича мегирифтанд (моддаҳои 70-76-уми ин Қонун) ва ё мувофиқи интиҳобашон маоше, ки дар асоси моддаи 82-юми ин Қонун муайян мешавад, ба назар гирифта мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 82. Ҳисоб кардани нафақаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон кор кардаанд

Нафақаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон кор кардаанд, аз музди меҳнат (даромаде), ки аз он тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон саҳмҳои суғуртаи иҷтимоӣ пардохт шудаанд, ҳисоб карда мешавад.

Нафақаи муҳоҷирони меҳнатӣ аз маблағи саҳмҳои суғуртаи иҷтимоӣ ба мақомоти ваколатдори Ҷумҳурии Тоҷикистон пардохтнамудашон ҳисоб карда мешавад.

Тартиби ҳисоби нафақаи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистонро, ки берун аз қаламрави Ҷумҳурии Тоҷикистон кор кардаанд, Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 83. Ҳисоб кардани нафақаи мавриди маҳрум шудан аз саробон. Ҳисоби нафақаи оилаҳои нафақахӯрон

Ҳангоми ҳисоб кардани нафақа барои маҳрум шудан аз саробон мутобиқан моддаҳои 70 - 76, 80 - 82 ва 86-и Қонун истифода мешаванд.

Нафақаи оилаҳои нафақахӯрон барои маҳрум шудан аз саробон аз ҳамон музде ҳисоб карда мешавад, ки нафақаи саробон аз он ҳисоб шуда буд.

Нафақаи оилаҳои нафақахӯроне, ки ҳуқуқи аз нав ҳисоб кардани нафақаро мувофиқи тартиби пешбиникардаи моддаи 78-уми ин Қонун доштанд, аз музде ҳисоб карда мешавад, ки нафақаи саробон аз он ҳисоб шуда буд.

Моддаи 84. Хориҷ карда шуд

(*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*)

Моддаи 85. Аъзои оилае, ки барояшон иловапулӣ ҳисоб карда мешавад

Иловапулӣ ба нафақаи нафақахӯроне, ки кор намеkunанд ва аъзои корношоями оиладоранд, барои аъзои оила, ки дар моддаҳои 36, 37, 39 ва 40-уми ин Қонун зикр ёфтаанд, дода мешавад. Ин иловапулӣ барои аъзои оила, ки худ нафақаи меҳнатӣ ё иҷтимоӣ мегиранд, дода намешавад.

Дар сурати дар оила будани ду ва зиёда нафақахӯри бекор ҳар узви корношоями оила, ки дар тахти саробонии ягонаи онҳо қарордоранд, ҳангоми ҳисоб кардани иловапулӣ бо хости худ нафақахӯрон фақат барои яке аз нафақахӯрон муайян карда мешавад.

Моддаи 86. Ҳисоб кардани нафақаи шахсони сокини ноҳияҳое, ки барои музди меҳнат коэффисиенти ноҳиявӣ муқаррар шудааст

Барои шахсони сокини ноҳияҳое, ки дар он ҷо ба музди меҳнати коргарону хизматчиён коэффисиенти ноҳиявӣ муқаррар шудааст, ҳангоми таъини нафақа музди воқеии меҳнат бо истифодаи коэффисиенти ноҳиявӣ ба назар гирифта мешавад.

Андозаи камтарини нафақае, ки аз рӯи ин Қонун барои ноҳияҳои коэффисиенти ноҳиявӣ муқарраршуда таъин мегардад, барои давраи истиқомат дар ин ноҳияҳо бо татбиқи коэффисиенте, ки дар ҳамин ноҳия барои коргарон ва хизматчиёни соҳаҳои ғайриистеҳсолӣ ҷорӣ аст, муайян карда мешавад.

Моддаи 87. Аз нав ҳисоб кардани нафақа бинобар тағйир ёфтани вазъи оила, дохил шудан ба кор ё қатъ кардани кор

Агар нафақахӯр баъд аз таъмини нафақа бинобар тағйир ёфтани шароити оилавӣ, дохил шудан ба кор ё қатъ кардани кор ба гирифтани иловапулӣ барои аъзои корношоҷаи оила ҳуқуқ пайдо кунад ё аз ин ҳуқуқ маҳрум шавад, ё андозаи ин иловапулӣ тағйир ёбад, нафақаи вай мутаносибан аз нав ҳисоб карда мешавад.

ФАСЛИ VIII. ТАЪИН КАРДАНИ НАФАҚА

Моддаи 88. Тартиби мурочиат барои таъин кардани нафақа

Ариза дар бораи таъин кардани нафақа ба коргарон, хизматчиён ва аъзои оилаи онҳо (дар ҳолати маҳрум шудан аз саробон) тавассути маъмурияти корхона, муассисаю ташкилоти ҷои охирини кор дода мешавад.

Ариза дар хусуси таъини нафақаи аъзои колхозҳо ва кооперативҳои дигар ва оилаҳои онҳо тавассути раёсати колхоз (кооператив) дода мешавад.

Маъмурият (раёсат) дар якҷоягӣ бо кумитаи иттифоқи касаба дар муддати даҳ рӯзи баъд аз воридшавии ариза ҳуччатҳои заруриро дар бораи собиқаи корӣ ва музди меҳнат ба расмӣ дароварда, якҷоя бо ариза ва дархости худ онҳоро ба сохтори маҳаллии мақомоти ваколатдори маҳалли истиқомати аризадиханда раво мекунад. Агар пешниҳод барои таъини нафақаи корманде, ки мурочиат намудааст, рад карда шавад, ба ӯ дар ин хусус ба шакли хатгӣ хабар дода, сабабҳои он зикр карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Дар ҳолатҳое, ки шахси барои нафақа мурочиаткарда бо қарори маъмурият (раёсат) ва кумитаи иттифоқи касаба дар бораи рад карда шудани пешбарӣ барои таъини нафақа розӣ набошад, метавонад дар хусуси таъини нафақа бевосита ба сохтори маҳаллии мақомоти ваколатдор ариза диҳад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Ариза дар бораи нафақаи шахрвандони дигар ва аъзои оилаҳои онҳо бевосита ба сохтори маҳаллии мақомоти ваколатдори аҳолии маҳалли истиқомати аризадиханда супурда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Сохторҳои маҳаллии мақомоти ваколатдор вазифадоранд, ки аз рӯи масъалаҳои таъини нафақа тавзеҳоту маълумот диҳанд ва ба аризадиханда дар гирифтани ҳуччатҳои зарурӣ мусоидат намоянд (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Шӯъбаҳои ҳимояи иҷтимоии аҳоли ҳақ доранд аз корхонаю ташкилотҳо ва шахсони алоҳида ҳуччатҳои дахлдор талаб кунанд, ҳамчунин дар мавриди зарурат асоснок будани дода шудани онҳоро тафтиш намоянд.

Моддаи 89. Мақомоти таъинкунандаи нафақа

Нафақаро мақомоти ваколатдор таъин менамояд. Тартиби ташкил ва фаъолияти мақомоти ваколатдорро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар менамояд (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Моддаи 90. Мӯҳлати баррасии ҳуччатҳои таъини нафақа

Хуччатҳои таъини нафақаро мақомоте, ки нафақа таъин мекунанд (моддаи 89), на дертар аз 10 рӯзи расидани онҳо баррасӣ менамоянд.

Қарори рад кардани таъини нафақа ба сабабҳои мувофиқат накардани он ба шартҳои пешбининамудаи Қонуни мазкур дар тамоми ҳолатҳо танҳо аз ҷониби мақомоти ваколатдор қабул мешавад. Шӯъбаи ҳимояи иҷтимоии аҳоли на дертар аз 5 рӯзи пас аз баровардани қарори дахлдор ба корхона, ташкилот ё арзқунанда хабари рад шудани таъини нафақаро ба дасташон медиҳад ва ё мефиристад ва дар он сабабҳои радшавӣ ва тартиби шикоят карданро нишон медиҳад ва ҳамзамон тамоми хуччатҳоро бармегардонад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Моддаи 91. Шикоят аз болои қарори мақомоти ваколатдор

(*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*)

Аз болои қарори мақомоти ваколатдор мутобиқи тартиби муқаррарнамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ба мақомоти ваколатдори давлатӣ ё суд шикоят кардан мумкин аст (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Моддаи 92. Мӯҳлати таъини нафақа

Нафақа аз рӯзи мурочиат кардан барои нафақа таъин карда мешавад, ғайр аз ҳолатҳои зерин, ки нафақа пештар таъин карда мешавад:

а) нафақа аз рӯи синну сол ва маъюбӣ аз рӯзи расидан ба сини нафақа ё мутобиқан муқаррар намудани маъюбӣ аз ҷониби Хадамоти давлатии ташхиси тиббию иҷтимоӣ таъин карда мешавад, агар барои нафақа на дертар аз 3 моҳи рӯзи расидан ба сини нафақа ё муқаррар намудани маъюбӣ мурочиат шуда бошад (*Қонуни ҚТ аз 30.07.2007 № 333*);

б) нафақа барои маҳрум шудан аз саробон аз рӯзи ҳуқуқ ба нафақа пайдо кардан, вале на бештар аз 12 моҳи пеш аз мурочиат барои нафақа таъин карда мешавад.

Моддаи 93. Мӯҳлати аз нав ҳисоб кардани нафақаи таъиншуда

Нафақаи таъиншуда дар мӯҳлатҳои зерин аз нав ҳисоб карда мешавад:

дар мавриди фаро расидани ҳуқуқи зиёд кардани нафақа - аз рӯзи якуми моҳе, ки дар он нафақахӯр барои аз нав ҳисоб кардани нафақа мурочиат кардааст, агар аризаи дахлдор бо тамоми хуччатҳои зарурӣ то рӯзи 15-уми моҳ дода шуда бошад ва аз рӯзи якуми моҳи оянда, агар ӯ ариза ва тамоми хуччатҳои заруриро баъди рӯзи 15-уми моҳ дода бошад;

дар мавриди рӯй додани ҳолатҳои, ки боиси кам шудани нафақа мегарданд, аз рӯзи якуми моҳе, ки дар он ин ҳолатҳо рӯй додаанд, агар онҳо то рӯзи 15-уми моҳ фаро расида бошанд ва аз рӯзи якуми моҳи оянда, агар онҳо пас аз рӯзи 15-уми моҳ воқеъ шуда бошанд.

Дар ҳолатҳои пешбиниқардаи модаҳои 33 ва 50-уми Қонуни мазкур нафақа аз мӯҳлате, ки дар ҳамин модаҳо зикр гардидааст, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 94. Аз як нафақа ба нафақаи дигар гузаронидан

Нафақахӯрро аз як нафақа ба нафақаи дигар мақомоти ваколатдор мегузаронад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Нафақахӯр аз рӯзи супурдани аризаи дахлдор ва тамоми хуччатҳои зарурӣ (агар онҳо дар парвандаи нафақа набошанд), аз як нафақа ба нафақаи дигар гузаронида мешавад.

Моддаи 95. Хорич карда шуд
(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

ФАСЛИ IX. ДОДАНИ НАФАҚА

Моддаи 96. Пардохти нафақа
(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

Нафақаҳо аз чониби мақомоти ваколатдори пардохткунандаи нафақа дар чойи қайди воқеии нафақагир, пардохт карда мешаванд (Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823, аз 18.03.2015 № 1199).

Моддаи 97. Хорич карда шуд
(Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823)

Моддаи 98. Вазифаи нафақахӯрон ва роҳбарони корхонаю ташкилотҳо дар бобати хабардор кардани сохторҳои маҳаллии мақомоти ваколатдор ва тағйироти шароите, ки ба нафақагирӣ таъсир мерасонанд
(Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789)

Дар ҳолатҳои, ки бинобар мавҷуд будани музди кор ё даромади дигар нафақаи таъиншуда ба андозаи камтар дода шавад ё умуман дода нашавад, нафақахӯрон бояд аз хусуси музди кор ё даромади дигарашон ба сохторҳои маҳаллии мақомоти ваколатдорро хабар диҳанд (Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789).

Нафақахӯроне, ки барои маҳрум шудан аз саробон нафақа мегиранд, ҳамчунин вазифадоранд, ки аз хусуси тағйир ёфтани ҳайати аъзои оила, ки барои онҳо нафақа ё ин ки иловапулӣ ба нафақа мегиранд, шӯъбаҳои таъминоти иҷтимоиро огоҳ намоянд.

Роҳбарони корхонаю ташкилотҳо вазифадоранд, ки аз хусуси ба кор қабул шудани нафақахӯрон ба сохторҳои маҳаллии дахлдори мақомоти ваколатдор дар мӯҳлати 5 рӯз хабар диҳанд. Дар акси ҳол маблағи зарари расонидашуда аз корхонаи гуннаҳкор ва нафақахӯр мувофиқи тартиби муқарраркардаи қонунгузорӣ ситонида мешавад (Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789).

Моддаи 99. Додани нафақа аз рӯи ваколатнома ва тартиби ба расмият даровардани он
(Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199)

Нафақаро ба истиснои нафақаи маъҷубони гурӯҳҳои II ва III аз рӯи ваколатнома додан мумкин аст. Ваколатнома ба мӯҳлати на бештар аз 12 моҳ дода мешавад (Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199).

Агар дар ваколатнома мӯҳлат зикр нашуда бошад, он дар давоми як соли пас аз рӯзи ба расмият даровардани эътибор дорад. Ваколатномаро бояд идораи нотариалӣ, идораи манзил ё ташкилотҳои дигари хонагии манзили маҳалли истиқомати нафақахӯр ва ё муассисаи таъбиқоти, ки нафақахӯр дар он бистарию муолиҷа мешавад, тасдиқ намояд (Қонуни ҚТ аз 18.03.2015 № 1199).

Моддаи 100. Додани нафақаи давраи гузашта

Пули нафақае, ки онро нафақахӯр дар вақташ нагирифтааст, барои давраи гузаштаи на бештар аз 3 соли пеш аз мурочиаташ барои гирифтани нафақа дода мешавад.

Маблағи нафақае, ки бо айби мақомоти нафақатаъинкунанда ё нафақадиханда сари вақт гирифта нашудааст, барои давраи гузашта бе ягон маҳдудияти мӯҳлат дода мешавад.

Моддаи 101. Масъулияти дурустии маълумоте, ки дар ҳуҷҷатҳои таъин кардану додани нафақа оварда шудаанд ва сари вақт таъин накардану напардохтани нафақа

(Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748)

Корхона (ташкилот, шахрванд) барои дурустии маълумоте, ки дар ҳуҷҷатҳои таъин кардану додани нафақа оварда шудаанд, масъул мебошад.

Дар ҳолатҳое, ки маълумоти дар ҳуҷҷатҳо овардашуда нодуруст буда, дар асоси онҳо нафақа дода шудааст, корхона зарари расонидашударо ба мақомоти ваколатдор ҷуброн мекунад *(Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789)*.

Шахсоне, ки барои вайрон кардани моддаи мазкур гуннаҳкоранд, мутобиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд *(Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748)*.

Моддаи 102. Додани нафақа ба шахсоне, ки дар хонаю интернатҳои пирону маъюбон зиндагӣ мекунанд

Ба нафақахӯроне, ки дар хона-интернатҳои (пансионатҳои) пирону маъюбон зиндагӣ мекунанд, моҳе 10 фоизи нафақаи таъиншуда, вале на камтар аз 20 фоизи нафақаи камтарини пиронсолӣ дода мешавад. Дар ҳолатҳое, ки андозаи нафақаи онҳо аз хароҷоти парасторӣ дар ин хона-интернатҳо (пансионатҳо) зиёд бошад, фарқи нафақа ва пули парасторӣ дода мешавад, вале он ҳар моҳ на камтар аз 10 фоизи нафақаи таъингардида ва на камтар аз 20 фоизи нафақаи камтарини пиронсолӣ бошад.

Агар нафақахӯр дар хона-интернатҳои (пансионатҳои) пирону маъюбон зиндагӣ карда, аъзои корношоҷаи оила дошта бошад ва онҳо нонхӯри вай бошанд (модаҳои 36, 37, 39 ва 40-уми Қонуни мазкур), нафақа аз рӯи тартиби зерин дода мешавад: 10 фоизи нафақа, вале на камтар аз 20 фоизи нафақаи камтарини синну сол ба худи нафақахӯр ва қисми боқимондаи нафақа, вале на бештар аз 50 фоизи нафақаи таъингардида ба ин аъзои оила дода мешавад.

Нафақаҳои иҷтимоӣ ба андозаи 10 фоизи нафақаи камтарин аз рӯи синну сол пардохт мешаванд.

Моддаи 103. Додани нафақа дар давраи муолиҷа дар табобатхона

Дар давраи дар табобати статсонарӣ дар беморхона, клиника, госпитал ва дигар муассисаҳои табобатӣ, инчунин маҳавхонаҳо будан нафақа пурра дода мешавад.

Моддаи 104. Пардохти нафақа ба маҳкумшудагон

Пардохти нафақа ба маҳкумшудагон дар асосҳои умумӣ ва пурра аз ҷониби сохторҳои маҳаллии мақомоти ваколатдор дар маҳали ҷойгиршавии муассисаҳои ислоҳи, бо роҳи гузаронидани нафақа ба

ҳисобномаи шахсии маҳкумшудагон анҷом дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 2.12.2002 № 84, аз 26.12.2011 № 789*).

Моддаи 105. Касри нафақа

Нафақа дар мавридҳои зерин каср карда мешавад:

а) дар асоси қарорҳо, таъиноту ҳукмҳои суд (дар қисмати ситонидани амвол), муқаррароти идораҳои нотариалӣ ва дигар қарорҳое, ки иҷрояшон мувофиқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо тартиби барои иҷрои қарорҳои суд муқарраргардида ба анҷом расонида мешавад;

б) дар асоси қарорҳои мақомоти ваколатдор барои ситонидани маблағе, ки ба нафақахӯр бар асари суиистеъмол аз ҷониби ӯ зиёдатӣ пардохт шудааст (дар натиҷаи пешниҳод кардани ҳуҷҷатҳои дорои маълумоти қасдан ғалат, пинҳон кардани музди меҳнат ё дигар даромад, пешниҳод накардани маълумоти тағйири ҳаёати аъзои оила) (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Уайр аз мавридҳои дар боло зикргардида ба ягон ҳел касри дигари нафақа роҳ дода намешавад.

Андозаи маблағи касри нафақа аз маблағе, ки ба нафақахӯр бояд пардохт шавад, ҳисоб карда мешавад.

Барои таъмини аъзои оила (алиментҳо), товони зарари дуздии амволи ташкилоту корхонаҳо, маъҷуб кардан ё дигар ҳел осеб расонидан ба саломатӣ, инчунин бо сабаби ғавти саробон, дар ҳолатҳои пешбиниқардаи қонунгузорӣ барои бозгардонидани маблағи зиёдгирифтаи музди меҳнат на бештар аз 50 фоизи нафақа каср шуда метавонад.

Аз рӯи тамоми намудҳои дигари маблағситонӣ на бештар аз 20 фоизи нафақа каср шуда метавонад. Нафақа дар асоси қарорҳои мақомоти ваколатдор зиёда аз касрҳои дигар ба андозаи на бештар аз 20 фоизи нафақа каср мешавад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Дар тамоми ҳолатҳои касри нафақа барои нафақахӯрон на камтар аз 50 фоизи нафақаашон монанда мешавад.

Агар пардохти нафақа пеш аз пурра қандани қарзе, ки дар натиҷаи барзиёд гирифтани нафақа каср мешаваду он дар асоси қарорҳои мақомоти ваколатдор қатъ гардидааст (масалан, бар асари барқарор шудани коршоямӣ), қарзи боқимонда аз тариқи суди ситонида мешавад (*Қонуни ҚТ аз 26.12.2011 № 789*).

Моддаи 106. Додани нафақаи нагирифтаи нафақахӯр бинобар ғавти ӯ ва додани ёрдампулӣ барои дафн

Маблағе, ки ба нафақахӯр бояд пардохт мешуду бинобар ғавтиданаш пурра гирифта нашудааст, ба мерос дохил карда намешавад ва ба он аъзои оила пардохт мешавад, ки ба ҷумлаи шахсони бо нафақа барои маҳрум шудан аз саробон таъминшаванда мансубанд (модаҳои 36, 37, 39, 40-уми Қонуни мазкур). Аммо волидайн ва ҳамсар, инчунин дигар аъзои оилаи нафақахӯр, ки то рӯзи ғавташ бо ӯ якҷоя истиқомат мекарданд, новобаста аз он ки ба доираи шахсони бо нафақа барои маҳрум шудан аз саробон таъминшаванда мансуб намебошанд, ба гирифтани ин маблағ ҳуқуқ доранд.

Дар сурати мурочиати якчанд аъзои оила маблағи нафақа, ки онҳо ба он ҳақ доранд, дар байнашон баробар тақсим карда мешавад.

Маблағи мазкур дар мавриде пардохт мешавад, ки барои гирифтани он на дертар аз 6 моҳи баъди фавти нафақахӯр мурочиат карда бошанд.

Дар сурати фавти нафақагир ба аъзои оилаи ӯ тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон кӯмакпулӣ барои дафн пардохт карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Агар маросими дафни нафақахӯрро шахсоне анҷом диҳанд, ки аъзои оила намебошанд, кӯмакпулӣ ба ин шахсон ба андозаи на зиёдтар аз маблағи хароҷоти воқеии дафн дар ҳудуди андозаи зикргардидаи ёрдампулӣ дода мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 107. Додани нафақа ба шахрвандоне, ки ба хорича рафтаанд

Ба шахрвандоне, ки барои истиқомати доимӣ ба хорича рафтаанд, нафақа таъин намешавад.

Нафақае, ки дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қабл аз рафтан ба хорича барои истиқомати доимӣ таъин гардидааст, қабл аз рафтан ба хорича барои 6 моҳ пешакӣ дода мешавад. Ҳангоми дар хорича будани ин шахрвандон танҳо нафақаҳое дода мешаванд, ки ба сабаби маиб шудан дар кор ё бемории касбӣ таъин шудааст.

Тартиби таҳвили нафақаҳои бар асари маиб шудан дар кор ё бемории касбӣ таъингардида ба дигар кишварҳо аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 108. Созишномаҳои байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва мамлакатҳои дигар оид ба муҳофизати иҷтимоӣ

Дар ҳолатҳое, ки дар созишномаҳои (шартномаҳои) ҳимояи иҷтимоии аҳолии байни Ҷумҳурии Тоҷикистон ва кишварҳои дигар қоидаҳои дигаре нисбат ба қоидаҳои дар Қонуни мазкур зикргардида пешбинӣ шуда бошанд, мутобиқан қоидаҳои дар ин созишномаҳо (шартномаҳо) муқарраргардида истифода мешаванд.

ФАСЛИ X. НАФАҚАҲОИ ИҶТИМОӢ

Моддаи 109. Шахрвандоне, ки ба нафақаи иҷтимоӣ ҳуқуқ доранд

Нафақаҳои иҷтимоӣ ба шахсони зерине, ки кор намеkunанд (ғайр аз маъюбон аз кӯдакӣ), дар сурати надоштани ҳуқуқи нафақаи меҳнатӣ таъин карда ва дода мешаванд:

Маъюбони гурӯҳҳои I ва II, аз ҷумла ба маъюбон аз кӯдакӣ, инчунин маъюбони гурӯҳи III;

шахсоне, ки ба синну соли зерин расидаанд:

мардҳо - 65 сол, занҳо - 60 сол;

кӯдакон - дар сурати маҳрум шудан аз саробон (банди "а"-и моддаи 36-уми Қонуни мазкур);

кӯдакони маъюби то 18-сола (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Номгуи далелҳои тиббӣ, ки ба кӯдакони маъюби то 18-сола ҳуқуқи гирифтани нафақаи иҷтимоӣ медиҳанд, бо тартиби аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муқарраршаванда муайян карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*, (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 110. Андозаи нафақаҳои иҷтимоӣ

Нафақаи иҷтимоӣ аз рӯи андозаҳои зерин таъин карда мешавад:

а) ба маъюбони гурӯҳи I, маъбони гурӯҳҳои I ва II аз кӯдакӣ ва кӯдакони маъюби то 18-сола - 100 фоизи андозаи камтарини нафақа аз рӯи синну сол (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

б) ба маъюбони гурӯҳи II, ғайр аз маъюбон аз кӯдакӣ, шахсони ба ин синн расида: мардҳо ба 65, занҳо ба 60, ба кӯдакон барои маҳрум шудан аз саробон (банди "а"-и моддаи 36-уми Қонуни мазкур) барои ҳар як кӯдак - 50 фоизи андозаи камтарини нафақа аз рӯи синну сол; ба кӯдакони аз волидайн маҳрумшуда (ятимони якка) - 100 фоизи андозаи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол;

в) ба маъюбони гурӯҳи III - 30 фоизи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол.

Ба модароне, ки 10 ва зиёда аз ин фарзанд таваллуд карда, онҳоро то 8-солагӣ тарбия намудаанд, нафақаи иҷтимоӣ дар ҳар қадом ҳолат ба андозаи на камтар аз 100 фоизи андозаи ҳадди ақалли нафақа аз рӯи синну сол таъин карда мешавад.

Моддаи 111. Татбиқи коэффисиенти ноҳиявӣ ба андозаи нафақа

Барои шахсони истиқоматкунандаи ноҳияҳое, ки дар он ҷо нисбати музди меҳнати кормандон ва хизматчиён коэффисиентҳои ноҳиявӣ муқаррар гардидаанд, андозаи нафақаи иҷтимоӣ барои давраи истиқомати онҳо дар ин ноҳияҳо бо истифодаи коэффисиенти дар ин ноҳия барои коргарон ва хизматчиёни соҳаҳои ғайриистехсолӣ муқарраргардида муайян карда мешавад.

Моддаи 112. Ҳуқуқи интиҳоби нафақаи иҷтимоӣ ё иловапулии нафақаи меҳнатӣ

Дар сурати дар як вақт мавҷуд будани ҳуқуқ ба нафақаи иҷтимоӣ ва иловапулӣ ба нафақаи меҳнатии саробони гирандаи нафақаи иҷтимоӣ барои аъзои корношоҷи оила тибқи моддаҳои 18 ва 31 Қонуни мазкур, мувофиқи интиҳоби мурочиаткунанда ё нафақаи иҷтимоӣ ё иловапулӣ ба нафақаи меҳнатии саробони ӯ таъин карда мешавад (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Моддаи 113. Тартиби таъин кардан ва додани нафақаи иҷтимоӣ

Нафақаи иҷтимоӣ аз рӯи мурочиат кардан барои нафақа таъин карда мешавад. Ҳангоми таъин кардан ва додани нафақаи иҷтимоӣ мутобиқан модаҳои 89 - 91, 93, 94, 96, 98 - 106 ва 108-уми Қонуни мазкур истифода мешаванд.

ФАСЛИ XI. ТАРТИБ ВА ШАРТҲОИ АЗ НАВ ҲИСОБ КАРДАНИ НАФАҚА

Моддаи 114. Зиёд кардани андозаи нафақаҳо бинобар индексатсияи даромади аҳолии бо назардошти нархҳои молҳои истеъмолӣ ва хизматрасонӣ

Андозаи нафақаҳо бинобар индексатсияи даромади аҳолии бо назардошти нархҳои молҳои истеъмолӣ ва хизматрасонӣ мувофиқи қонунҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон зиёд карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 14.05.1999 № 748*).

Моддаи 115. Аз нав ҳисоб кардани нафақаи пештар таъингардида

Нафақа дар асоси ҳуччатҳои синну сол, собиқаи корӣ, музди меҳнат ва ҳуччатҳои дигаре, ки дар парвандаи нафақа то лаҳзаи азнавҳисобкунӣ мавҷуд мебошанд, инчунин ҳуччатҳои иловагӣ, ки онҳоро нафақахӯр то лаҳзаи азнавҳисобкунӣ пешниҳод кардааст, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Агар нафақахӯр баъдтар ҳуччатҳои иловагӣ (дар хусуси собиқаи корӣ, музди меҳнат, вазъи оилавӣ ва ғайра), ки ҳуқуқи минбаъдаи зиёд кардани нафақаро медиҳанд, пешниҳод намояд, нафақа бинобар татбиқи Қонуни мазкур аз нав дар асоси нормаҳои Қонуни мазкур ҳисоб карда мешавад. Дар ин ҳол нафақа аз рӯи мӯҳлатҳое, ки дар моддаи 93-юми Қонуни мазкур зикр гардидаанд, аз нав ҳисоб карда мешавад.

Моддаи 116. Музди меҳнате, ки ҳангоми аз нав ҳисоб кардани нафақа ба назар гирифта мешавад

Нафақаҳое, ки мувофиқи қонунгузории пештар амалкунанда таъин гардидаанд, бо интиҳоби нафақахӯр аз музди миёнаи моҳонаи 5 сол ё 2 соли (модаҳои 70 - 76 ва 86-уми Қонуни мазкур) пеш аз татбиқи Қонуни мазкур барои категорияҳои дахлдори нафақахӯрон ё пеш аз таъини нафақа ё аз музди меҳнате, ки пештар нафақа ҳисоб карда шуда буд, аз рӯи ҳуччатҳои дар парвандаи нафақа буда аз нав ҳисоб карда мешавад.

Зимни аз нав ҳисоб кардани нафақа аз музди кор маош тибқи индекси афзоиши музди миёнаи моҳонаи ҷумхурӣ барои даврае меафзояд, ки аз лаҳзаи ҳисоб кардани нафақа гузаштааст. Тартиби аз нав ҳисоб кардани нафақаро мувофиқи ҳамин моддаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд (*Қонуни ҚТ аз 1.02.1996 № 223*).

Моддаи 117. Тартиби таъини нафақаи имтиёзнок ба шахсоне, ки то замони татбиқи Қонуни мазкур ба нафақаи имтиёзнок ҳуқуқ доштанд

Ба шахсоне, ки то замони татбиқи Қонуни мазкур ба кори шароити меҳнаташ зараровару вазнин машғул буданд ва ин дар қонунгузории собиқа пешбинӣ шуда буд, нафақа аз рӯи синну сол бо шартҳои зерин таъин карда мешавад:

а) ба шахсоне, ки то рӯзи татбиқи Қонуни мазкур собиқаи пурраи корҳои мазкурро, ки ба нафақаи шартҳояш имтиёзнок ҳуқуқ медиҳад, доранд, нафақа ба андозаи пешбиникардаи Қонуни мазкур мутобиқи талаботи синну сол ва собиқаи корие, ки бо қонунгузории пештар амалкунанда муқаррар шудааст, таъин карда мешавад;

б) синни шахсоне, ки собиқаи пурраи кори дорои шароити зараровар ва вазнини меҳнат надоранд, ва ин синн мувофиқи моддаи 11-уми ҳамин Қонун барои таъини нафақа зарур аст, мутаносибан ба собиқаи кории мавҷуда бо тартиби пешбиникардаи моддаи 12-уми Қонуни мазкур дар асоси талаби собиқаи кории дар қонунгузории ҷорӣ пештар муқарраргардида кам карда мешавад.

Моддаи 118. Нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон

(*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*)

Нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун илова ба нафақаи таъингардидаи меҳнатӣ барои мардон аз синни 63-солагӣ ва барои занҳо аз синни 58-солагӣ ё дар ҳолатҳои дигаре, ки мувофиқи Қонуни мазкур нафақаи меҳнатӣ таъин гардидааст, муқаррар карда мешавад.

Шартҳо ва тартиби таъини нафақа барои хизматҳои махсус дар назди Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешаванд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

ФАСЛИ XII. ҲУҚУҚИ ШҶРОҲОИ МАҲАЛЛИИ ДЕПУТАТҲОИ ХАЛҚ ВА КОЛЛЕКТИВҲОИ МЕҲНАТӢ ДАР БОБАТИ ТАЪМИНОТИ МОДДИИ НАФАҚАХҶРОН

Моддаи 119. Ҳуқуқи ШҶроҳои маҳаллии депутатҳои халқ дар бобати муқаррар намудани навъҳои иловагии таъминоти моддии нафақахҶрон

Бо ин Қонун сатҳи тазминшудаи таъминоти моддии иштирокдорони ҷангу меҳнат ва дигар шахрвандони корношоёми Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

ШҶроҳои маҳаллии депутатҳои халқ ва ташкилотҳои ҷамъиятӣ аз ҳисоби маблағи худ метавонанд бо назардошти бучети ҳадди ақалли истеъмолии ин минтақа тадбирҳои иловагии таъминоти моддии нафақахҶронро муқаррар намоянд.

Ба нафақахҶрону маъюбон аз ҳисоби маблағи дахлдори бучети маҳаллӣ иловапулию имтиёзҳои зайл муқаррар шуда метавонанд:

иловапулӣ ба ҳадди ақалли нафақа, ба ҳамаи намудҳои нафақаҳо мувофиқи тағйири арзиши зиндагонӣ ва афзоиши музди меҳнат дар ҷумҳурӣ (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

иловапулӣ барои нигоҳубини нафақахҶрони танҳо, ки мӯҳтоҷи нигоҳубини каси дигаранд;

имтиёзи адои хизмати тиббӣ ва муолиҷа дар санаторияю курортҳо;

имтиёзи додани музди хона, музди хизмати коммуналӣ ва рафтумад дар нақлиёти ҷамъиятӣ;

имтиёзи нархи билети нафақахҶрон ҳангоми рафтан ба муассисаҳои маданияту маърифат ва театру намоишгоҳҳо.

Моддаи 120. Ҳуқуқи коллективҳои меҳнатӣ

Маъмурияти корхонаю ташкилотҳо яқоя бо кумитаҳои иттифоқҳои касаба ва ШҶрои коллективи меҳнатӣ ҳуқуқ доранд аз ҳисоби маблағи худ, ки барои пардохти музди меҳнат пешбинӣ шудааст, масъалаҳои вобаста ба беҳдошти шароити зисти собиқадорон ва маъюбони дар ҳамин коллективҳо коркарда ва дигар нафақахҶронро ҳал намояд, аз ҷумла корҳои зайлро анҷом диҳад:

бо назардошти саҳми меҳнати корманд, давомнокии собиқаи кории умумӣ ва бефосила ба нафақаҳо иловапулӣ муқаррар намояд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

барои кормандони дар корҳои дорои шароити номусоид ё дар ноҳияҳои дорои шароити махсуси иқлимӣ машғулбуда нафақаи пеш аз

мӯҳлат қорӣ намояд, агар онҳо аз рӯи шароити меҳнат мувофиқи Қонуни мазкур ҳуқуқи нафақаи имтиёзнок надошта бошанд;

хориҷ карда шуд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

ба нафақахӯрони яккаву танҳое, ки мӯҳтоҷи нигоҳубини каси дигаранд, барои нигоҳубини онҳо иловапулӣ муқаррар намояд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*);

нисбати нафақаҳо иловапулиҳои (пардохтҳои иловагии) шахсӣ қорӣ намояд, ҳангоми ба нафақа баромадан ба кормандоне, ки дар назди ҳамин коллективи меҳнатӣ хизмати шоён кардаанд ва пеш аз ҳама барои муваффақиятҳои зиёд дар меҳнат ёрдампулии якдафъаина диҳад.

Корхонаю ташкилотҳо ҳуқуқ доранд аз ҳисоби маблағи худ барои раванқу ривочи иҷтимоии пешбинишуда ба нафақахӯрон дар бобати додани хонапулӣ, хароҷоти тарбияи кӯдакони кӯдакостонҳои тобеи корхонаю ташкилотҳо имтиёзҳо муқаррар намоянд, музди сӯзишворӣ, хизматрасониҳои коммуналӣ, воситаҳои инфиродии ҳаракат, дигар молҳои ба нафақахӯрон зарур, саҳмпулии кооперативҳои сохтмони манзил, боғдорӣ, сохтмони гараж, арзиши билетҳои ҳамаи хелҳои нақлиёти чамбиятӣ ва тамошо, муассисаҳои маданияту маърифат ва театру намоишгоҳҳоро қисман ё пурра ба зимма гиранд, ба нафақахӯрон ёриҳои дигар расонанд (*Қонуни ҚТ аз 16.04.2012 № 823*).

Корхонаю ташкилотҳо вазифадоранд ба нафақахӯрон зимни истифодаи комплексҳои варзишию солимгардонӣ, хонаҳои истироҳат, пансионатҳо, санаторияҳо, муассисаҳои маданияту маърифати тобеи ин ташкилоту корхонаҳо имтиёзҳо диҳанд.

Раиси

Шӯрои Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон

ш. Душанбе

аз 25 июни соли 1993 № 796

Э. РАҲМОНОВ